

ROČNÍK LVIII

ČERVEN/ČERVENEC 2003

6/7

HLAS PRAVOSLAVÍ

OBSAH

SVATÝ NEKTARIJ EGINSKÝ _____	3
život v překladu vladyky Kryštofa	
VARŠAVA JUBILOVALA _____	4
výročí Jeho Blaženstva Sávy, metropolity varšavského a celého Polska	
H RANICE KNĚŽSTVÍ _____	7
vladyka Simeon o kněžství	
MÉ ČTVRTÉ VELIKONOCE NA MORAVĚ _____	9
vladyka Simeon o své duchovní pastvě	
O. SCHIARCHIMANDRITA KYRILL ODEŠEL NA VĚČNOST _____	11
PRAVOSLAVNÝ SVĚTONÁZOR _____	12
jeromonach Serafím	
SVATÁ TAJINA POKÁNÍ _____	14
DUCHOVNÍ ČTENÍ _____	18
OCHRANA PŘED SVĚTSKÝMI KNIHAMÍ _____	21
dva články pro rodiče	
SVATÁ APOŠTOLŮM ROVNÁ OLGA _____	22
JAK ŽIJEME _____	24
Seslání Svatého Ducha	
PRAVOSLAVNÁ AKADEMIE _____	26
DĚTEM _____	26
POUŤ DO SRBSKA A ČERNÉ HORY _____	28

Foto na titulu:

Z letošní pouti ke sv. Ivanovi Českému

Redakční poznámka

Drazí otcové, bratři a sestry, čtenáři Hlasu pravoslavi!

Je tu čas léta, prázdnin, dobrodružství a her. I my dospělí, pro které jsou prázdniny již mnoho let minulostí, více než kdy jindy vzpomínáme na své dětství.

Díváme se na toto roční období jakoby dětskýma očima. A mnozí z nás snad ještě intenzivněji prožívají společné dny se svými dětmi či vnoučky. Využijme jak nejlépe umíme tyto radostné a bezstarostné chvíle.

Lod' Církve popluje v budoucnu do přístavu Království Božího i bez nás. Zanecháme tu pro ni dobrou posádku?

Prosme našeho Pána, Kormidelníka lodi Církve, aby nám dal lásku, trpělivost a moudrost, aby se naše víra stala dobrým příkladem.

Abychom byli následováníhodní.

*Krásné léto a radostné prázdniny přeje
velkým i malým čtenářům Hlasu pravoslavi
vaše redakce.*

SVATÝ NEKTARIJ EGINSKÝ

Publikace

Hlavním pastýřským cílem svatého Nektaria bylo nasycení lidí duchovní potravou. Jeho láska ke slovu Božímu je jasně viditelná v knize Christologie, kde píše:

„Naším hlavním cílem bylo upevnění víry pravoslavných křesťanů, těch, kteří vychováni evangeliem, mají pevnou víru, žijí v současné době bezúhonně a setrvávají v blažené naději, že se zjeví sláva Velikého Boha a Spasitele našeho Ježíše Krista“. Dlouho do noci se vladyka modlil a psal. Byl velmi sečtělý, filosoficky myslel. Jeho knihy vysvětlují problémy týkající se věřících a církve. Jsou jako pevnost na strmé skále, kterou nemohou nepřátelé církve dobýt.

V době, kdy svatý Nektarij publikoval, byl v módě filosofický pozitivismus. Na univerzitách se hovořilo o Hegelovi a dalších filosofech. Mladí lidé přestávali věřit v Boží přítomnost v životě člověka. O nebezpečí pozitivismu pojednává v knize „O přítomnosti Boží ve světě“. Touto svou knihou chtěl vladyka navrátit k víře ty, kteří odešli od Krista, kteří se od Boha vzdálili, ty, kteří odmítali jak zázraky tak stejně i možnost jakéhokoli Božího zásahu do lidského bytí.

Zázraky jsou nadpřirozeným odhalením vůle Boží lidem. Hospodin svět neopustil. Řídí jej a pečuje o něj pro nás nepochopitelným způsobem a jeho zákony často přesahují schopnost našeho myšlení. Přesto se vyskytují „vědci“, kteří Boha pyšně odmítají a nevěří v Něj.

sv. Nektarios Eginiský

Láska k bližním

Láska vladyky Nektaria k lidem byla velmi dojemná. Uvedme několik příkladů. V semináři, který vladyka řídil, pracoval jeden uklízeč. Neočekávaně onemocněl a dostal se do nemocnice. Po propuštění mu lékaři doporučovali ještě několik měsíců rekonvalescence. Ale z čeho měl žít? Podpory tenkrát ještě neexistovaly.... „Nestarej se o nic jiného, než o své zdraví. Ostatní se nějak vyřeší...“ Skutečně. Každé ráno celý seminář: chodby, třídy, záchody, dvůr, přímo zářily čistotou. A nový uklízeč tam nebyl! Nemocný se to dozvěděl a ze zvědavosti se přišel večer podívat, kdo za něj tak vzorně uklízí?

A uviděl metropolitu Nektaria s podkasanou rjasou, jak čile pracuje na chodbě. Studenty poslal vladyka spát, aby ho nikdo neviděl a pustil se do úklidu.

Udivený uklízeč začal namítat: „vladyko, vy uklízíte za mne? S tím přece nemohu souhlasit!“

„Dítě moje, už jsem ti jednou řekl, abys se staral jen o své zdraví. Pokud by vzali někoho jiného na tvé místo, ztratíš je. Rozhodl jsem se, že ti pomohu. Jen to nikomu neříkej...!“

Jednou přišel k vladykovi chudý člověk s prosbou o 25 drachem na dluh, který měl být neodkladně splacen. Vladyka se obrátil na pokladníka semináře a snažně jej prosil, aby půjčil peníze ze seminární pokladny. Ten dal chudému vše, co v pokladně bylo. Vzápětí přišel vzkaz, že se vladyka Nektarios má neprodleně dostavit na svatbu bohatých snoubenců. Na konci svatby rozdávali obálky. Když se vrátili seminaristé s vladykou do semináře, našli v obálkách každý po 20 drachmách. Vladyka měl ve své obálce 100 drachem. Řekl vesele pokladníkovi: „Tak vidíš, Konstantine, vydali jsme 25 drachem a dostali 180. Pamatuj si to na příště...!“

Vladyka sloužil s diakonem Prokopiem panychidu. Diakon odmítl peníze, které mu dávali. Svatý Nektarios mu řekl: „když ti dávají peníze - ber, když nedají - nepros!“

Jindy přišel za vladykou nemocný člověk s receptem a prosil o pomoc na jeho proplacení. Lékař mu uložil, aby si koupil drahé léky, a ještě jej na dva týdny udělal práce neschopným. Ale Konstantin neměl v pokladně ani jednu drachmu. Vladyka zavolal pokojskou a řekl jí, aby přinesla balík prádla, který mu přišel z Egypta. Zdráhala se a namítala, že nezůstane nic na převlečení. Vladyka však vzal balík, dal ho chudému nemocnému a řekl: „Jdi na bazar, prodej to a budeš mít dost peněz na všechno, co potřebuješ.“

Cesta sebezdokonalování

Vláda v Řecku po nástupu Bavorské královské rodiny do čela státu (1832-1843) nepodporovala pravoslavnou církev. Za nezletilého Otta vládla regentská rada. Všechna důležitá státní místa obsadili Bavoři. Aby oslabili vliv pravoslaví, zrušili celkem 420 monastýrů. Řecká inteligence podlehla a vlivem západního osvícenství odsuzovala mnišství jako instituci, která společnosti nic nepřináší. Mnozí vůbec nechápali, co je to vlastně pravoslavný monastýr.

Svatý Nektarios (podobně jako všichni ostatní svatí otcové) považoval monastýr za oporu a základ svatého pravoslaví. Do monastýrů přicházejí lidé, aby se duchovně zdokonalovali. Podaří se to jen těm, kteří jsou pevní ve víře. Všichni ostatní zůstávají na úpatí pomyslné duchovní hory. S mništvím rozkvétá Kristova církev. Kromě toho, jak napsal svatý Nektarios, mnišství je ta nejsprávnější cesta k jednotě člověka s Bohem.

Vladyka Nektarios v době, kdy byl ředitelem semináře, o prázdninách roku 1898 putoval na Svatou horu Athos. Jako poutník navštívil všechny monastýry, které nazýval duchovními dílnami. Bydlel v „Boží dílně“ monastýru Simonopetra, hovořil většinou se starými a nemocnými mnichy. Jeho všeobjímající láska, pokora a mírnost vyvolávaly u Svatohorců nelíčený obdiv. Mnozí začali vladyku srovnávat s velikými otci církve.

Z knihy Charalampije Vasilopoulose přeložil arciepiškop Kryštof (pokračování)

VARŠAVA JUBILOVALA

V neděli 25. května t. r. oslavil Jeho Blaženstvo Sáva, metropolita varšavský a celého Polska, 5. výročí intronizace a zároveň 65 let života. V katedrálím chrámě sv. Máří Magdalény po archijerejské sv. liturgii vykonal jubilant se spolusloužícími díkyvdání a byl zahrnut gratulacemi, které pak pokračovaly i při obědě až do pozdních odpoledních hodin. Za Posvátný synod Polské pravoslavné církve pozdravil svého metropolitu biskup Myron, jenž v hodnosti generála řídí duchovenskou službu v armádě. Vladykovi Sávovi gratulovali zástupci polského prezidenta, ministři, poslanci, primátorové a starostové řady významných měst, včetně Varšavy, a další státní činitelé. Z jinoslavných církví se zdravicemi vystoupili bisku-

pové římskokatoličtí, starokatoličtí, luterští, představitelé evangelických církví, zástupci Křesťanské akademie a univerzity v Białystoku, kde byla otevřena nedávno pravoslavná teologická fakulta. Pochopitelně nejvíce gratulantů bylo z řad polských pravoslavných a ze zahraničí. Za naší místní církev z pověření vladyky metropolity Nikolaje pozdravil jubilanta pisatel těchto řádků. Ve svém vystoupení mimo jiné hovořil o podobném dějinném osudu obou autokefálních církví, potřebě rozvíjet další spolupráci na všech úrovních a nakonec vyjádřil obdiv metropolitovi Sávovi za jeho celoživotní neúnavné pastýřské a bohoslovecké dílo, korunované pěti roky „prvosvětitelské“ služby, která pro Polskou pravoslavnou církev byla

Varšava Jubilovala: 5. výročí intronizace Jeho Blaženstva Sávy, metropolitě varšavského a celého Polska. Zleva v řadě: arciepiscope Kryštof, metropolita Sáva, arciepiscope Simon loďský a poznaňský, Abel arciepiscope lublinsko-chetmský.

časem organizačního upevnění a duchovního prohloubení.

Jeho Blaženstvo Sáva se narodil v roce 1938, studoval teologii ve Varšavě a Bělehradě, kde přijal roku 1966 monašské jméno Sáva na počest svatého Sávy Srbského. Téhož roku byl vysvěcen ve Varšavě jerodiakonem a jeromonachem a čtyři roky vedl úřad metropolitě. Roku 1970 se stal igumenem monastýru sv. Onufrie v Jablečné. Biskupem loďským a poznaňským byl chirotonizován roku 1979 a o dva roky později se ujal biskupství bialystockého a gdaňského. Již s titulem arcibiskupa vedl od roku 1993 duchovenskou službu v polské armádě, v níž získal hodnost generála. Zároveň vladyka Sáva přednáší dogmatiku a etiku na Varšavské křesťanské bohoslovecké akademii a Pravoslavné teologické fakultě univerzity v Bialystoku.

Polská pravoslavná církev je autokefální pravoslavnou metropolí a má dnes téměř jeden milion věřících. Sestává se z osmi eparchií:

1. varšavská a bielská (58 farností);
2. bialystocká a gdaňská (54 farností);
3. loďská a poznaňská (12 farností);
4. wroclavská a štětínská (50 farností);
5. przemýšlovsko-nowosondecká (16 farností);
6. lublinsko-chelmská (23 farností);
7. polské armády;
8. metropolie portugalská.

V čele církve stojí metropolita varšavský a celého Polska, který řídí zároveň varšavskou a bielskou eparchii. Ostatní eparchie řídí eparchiální biskupové, kterým pomáhají vikariátní biskupové (pokud existují pro tu určitou eparchii) a eparchiální rada. Nejvyšším orgánem je Posvátný synod biskupů, do něž patří všichni biskupové autokefální církve. Je svoláván metropolitou dvakrát za rok. K řešení různorodých církevních problémů slouží metropolitní rada, církevní soud, metropolitní misionářský úřad, fond sociálního zabezpečení a různé speciální komise. Nové kněze připravuje již vzpomínaný Varšavský

pravoslavný duchovní seminář (od r. 1950) a Varšavská křesťanská bohoslovecká akademie, která existuje od roku 1954 a pravoslavná sekce na ní od roku 1957. Ikonografické postlyceální studium probíhá v Bielsku Podleském a škola žalmistů a církevních dirigentů sídlí v Hajnówce.

Semináře jsou financovány částečně církví a částečně státem. V roce 1973 byly při akademii otevřeny dvouleté bohoslovecké kurzy pro další teologické vzdělávání duchovních z farností. Délka studia na akademii je pět let. Absolvent získá titul magistr bohosloví. Velká pozornost je věnována vzdělávání dětí a mládeže a misijní práci.

Polská pravoslavná církev vydává od roku 1970 *Wiadomości Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego*. Od roku 1954 v polštině i ruštině vychází *Církevní věstník* a v polském jazyce *Tygodnik Podlaski*. Bratrstvo pravoslavné mládeže, které bylo založeno v 80. letech, vydává v białostocko-gdaňské eparchii od roku 1991 v ruštině *Časopis* a v polštině od roku 1992 *Wiadomości Bractwa*. Bratrstvo také spolupracuje na vydávání časopisu *Przegląd Prawosławny* (r. 1985; v polském a běloruském jazyce). Akademie vydává od roku 1960 *Rocznik Teologiczny*. Každoročně vycházejí církevní kalendáře. V monastýrské tiskárně v Suprašli se tiskne již několik let také náš *Pravoslavný kalendář* v českém jazyce.

Drahyými kameny pravoslavné církve v Polsku jsou stále monastýry. Jedním z významných polských monastýrů, které se zachovaly do dnešních dnů a čelily všem bolestným úskalím, jimiž prošla Polská pravoslavná církev, je monastýr v Jabłoczně na břehu řeky Bugu. Kromě tohoto monastýru si zaslouží pozornost i Svatá hora Grabarka v Lesné na Podlesí, na níž je ženský monastýr. První historiky podchycená zmínka o něm pochází z roku 1866. Připomíná se zde, že na toto poutní místo ve svátek Proměnění Páně směřovaly tisíce nemocných, trpících i zdravých pravoslavných věřících, ale i katolíků.

K výraznějšímu ozdravení monastýrského života na Grabarce došlo ve 2. pol. 19. století. Urozená monaška Kateřina z rodu Rurikovců,

když přišla do Lesné, našla jen zanedbanou cerkev a dva malé dřevěné domky. Bylo nutno monastýr znovu vybudovat. O čtvrt roku později, tj. v roce 1909, se Lesňanský monastýr rozrostl a poskytoval pomoc nejen modlitební, ale i morální, časem i materiální. Za 1. světové války, která ohrozila monastýrský život i na Grabarce, musely však monašky utéci přes Srbsko do Francie. Zázračný obraz Bohorodiце, který se v roce 1683 objevil na stromě 2 km od Lesné, vzaly sebou.

Za 2. světové války byl tento monastýr zcela zničen. Až roku 1947 došlo k jeho obnovení. V roce 1948 už v něm bylo osm sester. Dodnes je Svatá hora Grabarka významným poutním místem pravoslavných ze všech koutů světa. Poutníci nosí ten den na Svatou horu Grabarku své osobní dřevěné kříže, někdy opatřené i prosebnými nápisy, aby tímto způsobem prosili Spasitele o požehnání pro sebe i pro své rodiny.

Pravoslavná církev v Polsku má též své svaté mučedníky. Patří mezi ně především archimandrita Vilenského monastýru Makarij, který byl umučen Tatary v roce 1497. Z období pronásledování pravoslaví se stal mučedníkem Atanáz Brestský, igumen monastýru svatého Simeona. Byl uniaty uvězněn, mučen a popraven roku 1648. Dalším mučedníkem je sv. Gabriel, jenž byl jako dítě ve věku 10 let ubit. Jeho tělo se našlo neporušené až za několik let po smrti. Svaté ostatky tohoto mučedníka jsou také uloženy v jeho ikoně v monastýrském chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodiце ve Vilémově u Litovle. Naše pravoslavná mládež přijala před několika lety sv. Gabriela za svého nebeského ochránce. V neděli 8. června t.r. byli v Lublinu slavnostně kanonizováni další mučedníci z období nedávného pronásledování pravoslavné církve v Polsku. Této slavnosti se účastnil celý pravoslavný svět, kromě zástupců antiochijského patriarchátu a bohužel též naší církve. O životních osudech těchto nově svatořečených pravoslavných polských mučedníků pojednáme jindy.

archiepiskop Kryštof

H RANICE KNĚŽSTVÍ

První zmínka Bible o kněžství je už v 1. Mojžíšově. (14,18) Když se totiž Abram „vra- cel po vítězství nad Kedorlaómerem a nad králi, kteří stáli na jeho (Kedorlaómerově) straně... šalemský král Malkisedek přinesl chléb a víno, byl totiž knězem Boha Nejvyššího. Požehnal mu (Abrahamovi): „Požehnán buď Abram Nejvyšší, jenž ti vydal do rukou tvé protivníky.“ Tehdy mu dal Abram desátek ze všeho.“

Kněz přináší obět (v daném případě chléb a víno, totéž co teď přináší křesťanský kněz v nekrvavé oběti), uděluje požehnání a přijímá desátek. O kněžstvu v Izraeli, takzvaném kněžstvu lévijském ustanoveném po vyjití Božího lidu z Egypta na Sinaji, se píše v druhé Mojžíšově od 28. kapitoly. Lévi bylo jméno třetího z Jákobových synů. Jeho potomky byli také Mojžíš a Aron, kterého Hospodin určil za prvního velekněze svého svatostánku a jeho syny za kněze. Aronův rod se stal pak rodem kněží a veleknězem se stával vždy nejstarší syn veleknězův. Ostatní členové rodu Léviho tvořili nižší duchovenstvo - lévijce. Jejich úkolem bylo skládat, stavět a rozkládat svatostánek, přenášet ho z místa na místo a střežit jej, později přísluhovali při obětech a „chválili a oslavovali“ Hospodina (1Pa 16,4), zpívali při obětech žalmy. Byli rozděleni na sbory, které se střídaly. Tak přinášení obětí a žehnání bylo věcí kněží, přísluhování a zpěv a recitace byly práce levitů. Potomstvo ostatních Jákobových synů se shromažďovalo kolem svatostánku jako věřící lid. Přinášeli své dary k obětem, zúčastnili se bohoslužeb, plnili mravní předpisy zákona a platili desátek, z něhož žilo duchovenstvo a udržoval se svatostánek a jeho provoz.

Kněžské řády v křesťanské církvi se utvářely obdobně. Církve má své kněze a diákonu, v jejichž čele stojí biskup jako velekněz, a má i nižší duchovenstvo, které přísluhuje, recituje bohoslužebné texty a zpívá. Říkáme jim čteci nebo žalmisté,

pěvci a svícenoši. Že čteci, pěvci a svícenoši již patří mezi duchovenstvo neboli kněžstvo, se dovidáme z našich starobylých bohoslužebných knih. Staroslověnský „Činovník archierejskago svjaščenosluženi- ja“ má v kapitole „Čin na pstavlenije čteca i pěvca byvaet sice“ tato slova: „Čado, pjer- vyj stepen svjaščenstva - čteca jest“. Česky: „Dítko, první stupeň kněžství je čtec“. Tato slova pronáší biskup, když ustanovuje někoho „čtecem, pěvcem a svícenošem“ a sou- časně ho tím přijímá do řad svého kněžstva neboli duchovenstva neboli, jak se říká na západě, do kleru. Odtud i „klerika“ - kněž- ský oděv. Jak je vidět, křesťanské duchovenstvo má řadu stupňů, od čtece, pěvce a svícenoše přes hypodiákona, diákona a kněze po biskupa. Nejstarší křesťanská doba zná ještě apoštoly, proroky a učitele a další duchovenské hodnosti, které však časem samostatně zanikly a jejich funkce splynula s jinou.

Písmo svaté nám nesděljuje, kdo ustanovil Malkisedeka knězem. Snad přímo sám Bůh Nejvyšší, snad On prostřednictvím jiné posvěcené osoby nebo osob. Lévijské kněžstvo bylo ustanoveno Hospodinem skrze proroka Mojžíše a přecházelo z pokolení na pokolení rodinnou posloupností. Také křesťanské duchovenstvo je ustanoveno Duchem Svatým skrze biskupa, který kandidáta ustanovuje modlitbou a požehnáním nebo postřížením nebo vkládáním rukou a oblékáním do příslušných rouch. Toto ustanovení duchovních je výsostným právem a povinností biskupů, součástí jejich úřadu, nemůže jej v tom zaměnit duchovní nižšího stupně.

Zatímco pravoslavná církev si udržuje rozmanitost duchovenských hodností a pro každou má své uplatnění, na západě se rozmohl klerikalismus - redukce duchovenstva na kněze a biskupy. Nižší hodnosti zůstaly jen jako předstupně kněžského svěcení bez viditelných funkcí. Dokonce i jáhni zmizeli a jejich liturgickou službu vykonává kněz.

(Po 2. vatikánském koncilu v šedesátých letech minulého století došlo k jistému příklonu k starokřesťanské praxi, ale v uniatském prostředí v Československu to nebylo příliš znát.) Samozřejmě i západní bohoslužba potřebuje čtece, pěvce a svícenoše, ale tyto funkce jsou tam zcela laicisovány. Ti, kdo je konají, nejsou ustanovováni jakožto duchovní osoby, ale jsou považováni za laiky. Byla tak vytvořena umělá propast mezi duchovenstvem a Božím lidem. V oblastech, kde vládla unie, tento klerikalismus silně ovlivnil názory a citění pravoslavných a vytvořil falešné předsudky o absolutní nadřazenosti duchovenstva nad laiky, kterých bývá těžko se zbavit. Ti, kdo při bohoslužbách zpívají nebo čtou nebo vynášejí svíčku, tu často konají práci v civilu, což se, bohužel, často přenáší do ryze pravoslavného prostředí a některé farnosti mezi bohoslužebnými rouchy vůbec nemívají diákonský nebo čtecký stychar.

Pod vlivem klerikalismu se vytvořilo také přesvědčení, že v počtu pravoslavného duchovenstva nemohou být ženy. Ano, pravoslavná církev nesvětí ženy ani na biskupy, ani na kněze. Ale ve starobylých církevních pravidlech se setkáváme s pojmem diakonisa - diákonka a je známo, že v předminulém století moskevský metropolita Filaret (Drozdov) vysvětil několik diákonek. Jistě jim v této hodnosti neupíral místo mezi duchovenstvem, tak jako by nemělo být upíráno toto postavení dnešním našim žalmistkám.

Mnohostupňové pravoslavné duchovenstvo činí jakýsi pozvolný přechod mezi sebou a Božím lidem, který podle vyjádření sv. apoštola Petra je „královským kněžstvem“ 1. Petr 2,9. Tato pozvolnost odpovídá duchu Evangelia, duchu jednoty Božího lidu, kde duchovenská hodnost znamená spíš povolání k určitému úkolu než osobní výsadu. Zdá se zcela absurdní pomyslet, že by sesazený pravoslavný kněz se ještě považoval za kněze a byl ochoten „svou kněžskou mocí“ vysluhovat „černé mše“ jako někteří zbloudilí západní kněží, nebo že by sesazený pravoslavný biskup se považoval za schopna světit

plnohodnotné kněze, protože ve svých očích nepřestává být plnohodnotným biskupem a jeho vysvěcení pro něj není jen zplnomocněním Svatým Duchem konat v církvi jistou službu, ale vybavením trvalou osobní mocí platně světit i mimo jednotu jedné svaté obecné a apoštolské církve.

Pochopení duchovenské hodnosti jako úkolu má spojitost i s tím, že ustanovení duchovních již prvního stupně je současně znakem jejich vstupu do řad kněžstva neboli duchovenstva určité církevní oblasti, do níž byli ustanoveni, a jenom se svolením biskupa ji smějí opustit a přestěhovat se jinam, k jinému biskupovi.

Je běžné v celém pravoslavném světě, že každá samostatná farnost má kněze, který učí, pastoreje, slouží a koná svaté tajiny, a žalmistu, který zpívá a recituje odpovědi při všech obřadech. Je to minimum duchovenstva na farnosti a obojí funkce potřebuje příslušné vzdělání. Zažil jsem na farnosti v Mariánských Lázních situaci, že mi zemřel žalmista a nebyl jiný a já jsem se snažil si ho nahradit pěveckým sborem, magnetofonovou nahrávkou, ale byla to vždy náhražka nedostatečná. Větší farnosti potřebují ještě diákona nebo pomocného kněze a katedrální chrámy pro službu biskupa musí mít protodiákona, jenž vede biskupské bohoslužby, je jakýmsi ceremoniářem, doprovází biskupa na jeho pastoračních návštěvách mimo katedrálu, tedy kromě biskupa minimálně o tři osoby navíc.

Ještě je třeba se zmínit o desátku. Z knihy Skutky apoštolů se dovídáme, že v prvních desetiletích církve přešlo její financování na základ dobrovolnosti. Mnozí křesťané prodávali svůj majetek a peníze kladli k nohám apoštolů. (Sk 4,35-37) Láska se stala mocnějším impulsem než předpis zákona vlastně již mezi Ježíšovými současníky. Vzpomeňte na onu chudičkou vdovu, která před Ježíšovým očima vhodila do chrámové pokladnice dva drobné penízky, které tvořily celé její jmění. (Mk 12,43) Později byly zakládány k hmotnému zajištění duchovenstva a farností různé nadace, obyčejně v po-

době polností, lesa, zemědělských usedlostí, z jejichž výtěžku byli vydržováni duchovní i kostely. Za věky křesťanské církve se desátek proměnil v členitý příjem z mnoha zdrojů. Některým církevním jednotkám ještě zůstaly pozemky a budovy, z nichž mohou těžit ve prospěch výdajů, jinde se zavedla církevní daň neboli salár, který se většinou vybírá rozesíláním pastýřských dopisů se složenkami, pak jsou zde sbírky při bohoslužbách a výtěžek z prodeje devocionálií a z obětí svíček a jistě zvláštní účelové sbírky, z nichž si ve třicátých letech minulého století celá řada vesnic a měst na Moravě vystavěla své chrámy. Byla zde i částečná dotace ze strany státu a duchovní dostávali odměny za vyučování náboženství, jež bylo povinné a zabíralo knězi většinu všedních dní. Součástí příjmu duchovních byly i odměny u příležitosti vykonaných křtů, svateb, pohřbů a dalších soukromých modliteb, jež občas na venkově byly odevzdávány v naturáliích. Zásahem do tohoto složitého, ale fungujícího systému financování bylo rozhodnutí vlády státu za komunistické éry financovat veškeré církevní potřeby, které tr-

vale ochromilo zodpovědnost většiny věřících za hmotné zajištění církve a nezdá se, že dnes, kdy tato éra minula, by si tato většina příliš připouštěla starosti, z čeho církev žije a bude žít. Naštěstí současný demokratický režim si uvědomuje negativní a přežívající následky zmíněného zásahu a dodnes mnohostranně církvím pomáhá tím, že vyplácí mzdu duchovním a přispívá částečně na vybavení, provoz a zaměstnanec biskupských kanceláří a opravy budov, přičemž se netají, že je to pomoc dočasná a že je v zájmu církví, aby si své materiální zabezpečení zorganizovaly samy. Bude to znovu starozákonní desátek? Nebo se církev promění v podnikatelské subjekty? A nebo přijde naše společnost na to, že církev potřebuje, že jsou nenahraditelné na zachování mravnosti národa, a bude je financovat dál? Podle Kristova pokynu tyto úvahy církvi nepřísluší, neboť má nechat zítřejší den, aby se staral o sebe. Vždyť zachová-li si ve svých věřících mravní hodnoty, lásku, obětavost, zbožnost, nebude snad problémem ani desátek.

vладыка +Simeon

MÉ ČTVRTÉ VELIKONOCE NA MORAVĚ

13. 4. Dolní Kounice.

Vladyka mučedník Gorazd zde vysvětlil krásný barokní chrám svaté Barbory, který se však stal brzy na to místem bohoslužeb církve československé. Otec Josef Neruda, který pak v Dolních Kounicích začal s misíí pravoslavlí od začátku a založil zde pravoslavnou církevní obec, koupil za peníze své rodiny budovu, kterou s bratrem přebudoval na pravoslavný chrám. Sloužilo se zde za první republiky i ještě po válce za otce Hacara. Za totalitního režimu byla tato církevní obec zrušena a budova chrámu prodána. Poté, co vladyka Kryštof dolnokounickou církevní obec obnovil, vrátilo město pravoslavné církvi původní chrám sv. Barbory, který už církev československá ne-

používá. Zdejší farář prot. ing. Popescu spolu s diákonem Koutným sehnali prostředky a chrám krásně opravili. Sloužil jsem zde se třemi kněžími a dvěma diákonými svatou liturgií a posvětil ratolesti. Bohoslužby se zúčastnili též věřící z Olbramovic, kde se tu neděli nesloužilo, a tak si věřící přijeli posvětit kočičky a vyzpovídat se ke svým sousedům do Dolních Kounic. Krásný zpěv vedly mátušky Koutná a Popescová. Odpoledne jsem v Brně navštívil domov uprchlíků vedený otcem Popescem, kde děti arménských a dalších utečenců připravily bohatý recitační program s divadelní scénou o potopě světa podle Bible na pěkné umělecké úrovni. Těmto dětem se totiž věnují i žáci brněnské divadelní konzervatoře. Bylo to milé

setkání a milé poznání, že děti, které k nám prchly ze svých domovů, neztratily svůj dětský úsměv a elán, že je věnována potřebná péče nejen jejich tělům, ale i duším.

20. 4. Milotice.

Původně se tato vesnice blízko Bruntálu jmenovala Jelení. Byla zde řeckokatolická církevní obec, která se v roce 1950 i se svým farářem o. Kadarem sjednotila s pravoslavnou církví a už pravoslavnou zůstala. Farářem je zde teď náš nejstarší aktivní duchovní, otec protojerej Jan Janko, předseda eparchiálního duchovního soudu. Spolu s ním, otcem protodiákonem Járečným a 99 věřícími jsem zde oslavil Kristovo zmrtvýchvstání. Sešli se stařenky i stařečkové, jejich děti i vnoučata. Po svatě liturgii před chrámem na trávníku jsem jim posvětil koše s velikonočními pokrmy. Vynikala zvlášť krásně malovaná vajíčka. Zvyk světit pokrmy na velikonoční neděli je spojen s obyčejem, že na Paschu se jí jediné z posvěceného. Kromě velikých košů, které pak nesou obyčejně tatínkové, má každé dítě svůj zvláštní košíček, upravený se stejnou pečlivostí jako ty velké.

21. 4. Mohelnice.

Leží na území okupovaném Němci po roce 1938. Po jejich odsunu po válce se sem nastěhovalo několik rodin volyňských Čechů. Vytvořili pravoslavnou filiální a později samostatnou církevní obec. O chrám po Němcích se dělí s církví čs. husitskou, jež se o něj přihlásila dříve a je tedy majitelkou. Slouží zde každou druhou a čtvrtou neděli v měsíci otec Aleš, ředitel eparchiální rady, který má v blízkých Řimicích domek. Chrám je zasvěcen sv. Vladimíru a Velikonoce se tu vždy slaví na velikonoční pondělí. Jezdím sem tento den pravidelně a je mi milé se modlit v tomto společenství, kam se schází skoro celá rodina otce Aleše, ale i potomci dalších pravoslavných duchovních, kteří zde v blízkosti žijí. V kázání jsem se zamýšlel nad naším poznáním a nepoznáním Krista při setkání s ním.

27. 4. Čelechovice na Hané.

Tamější chrám sv. Trojice je snad nejkrásnější z těch, jež stavěl otec Kolomacký.

Na stavbě i jejím materiálním zajištění se podílelo všech deset pravoslavných rodin této vesničky. Například sestra Trávníčková věnovala na zakoupení stavební parcely celé své věno. Tu neděli Tomášovu to bylo poprvé, co jsem vstoupil do tohoto chrámu. Velmi jsem se těšil, protože o jeho stavbě mi vyprávěla obětavá pracovnice církve ze Stříbra a později z Plzně sestra Ludmila Šeflová, jejíž tatínek se na stavbě chrámu v Čelechovicích také výrazně podílel. Stavěl se už za války jako poslední před heydrichiádou. Dnes už bydlí v Čelechovicích jen jedna pravoslavná rodina, ale jakmile se uvede ve známost, že se tam slouží svatá liturgie, přijdou nejen někteří z těch, kdo se odstěhovali, ale i mnozí místní nepravoslavní křesťané, neboť v jiném kostele se v Čelechovicích prý neslouží. Na Tomášovu neděli přijela řada věřících z Olomouce a také vzácný host ze slezské luterské církve, otec Kratka, vedoucí křesťanského vysílání rádia Proglas v Brně, který moderoval „kulatý stůl o slavení Velikonoc u různých křesťanských vyznání“ 11. dubna. Toto vysílání mělo veliký ohlas. Pěknému lidovému zpěvu dominoval překrásný hlas matky Eulogie, která o liturgický zpěv v Čelechovicích pečuje již řadu měsíců.

Nezmínil jsem se zde o bohoslužbách na Velký týden. Strávil jsem ho v Mariánských Lázních, protože na Velký pátek večer jsem byl pozván křesťanským vysíláním plzeňského rozhlasu k hodinovému rozhovoru o smyslu utrpení „Hospodinova služebníka“ podle Izajášova proroctví 52, 13-53,12. Využil jsem toho, že právě na Velký pátek musím být v západních Čechách, abych se krásné bohoslužby předvelikonočního týdne pomodlil ve své bývalé farnosti mezi věřícími, s nimiž mne poutá čtyřicet let společné modlitby a kde se v rozvrhu a struktuře bohoslužeb tak málo změnilo. Vzpomínám ve chvíli, kdy píšu tuto zprávu, na všechny, kdo se se mnou v oněch velikých a svatých dnech modlili, a zdravím je i ty, kdo mne poslouchali v chrámech i u rozhlasových přijímačů: Kristus vstal z mrtvých!

biskup +Simeon

OTEC SCHIARCHIMANDRITA KYRILL (POSPÍŠIL) ODEŠEL NA VĚČNOST

„Já vím, že Vykupitel můj živ jest a že v den nejposlednější nad prachem mým se postaví“. (Job 19,25) Výstižným biblickým textem, který vyjadřuje víru a naději na věčnou spásu, je uvedeno smuteční oznámení o tom, že v časných ranních hodinách 19. 4. 2003 po dlouhé, vyčerpávající nemoci dokončil svou pozemskou pouť a odevzdal duši Bohu otec schiarchimandrita Kyrill (Pospíšil), představený monastýru sv. mučedníka biskupa Gorazda v Hrubé Vrbce.

Zesnulý se narodil 15. 4. 1927 v pravoslavné rodině. Po skončení II. světové války se přihlásil ke studiu v pravoslavném duchovním semináři v Praze, po jehož skončení přijal mnišské sliby se jménem Cyril a jerodiakonské (mnich - diákon) svěcení, poté se stal jeromonachem (mnich s kněž-

ským svěcením). Sloužil v Olomouci, Opavě a jinde, kráčeje ve šlépějích svého otce Jaroslava, který se rovněž v té době odhodlal ke kněžské službě v církvi, naléhavě potřebující duchovenstvo pro četné nově vytvořené církevní obce a střediska. Brzy však tuto jeho práci přerušila vojenská služba se zařazením do nechvalně známých útvarů PTP (pracovních oddílů) spolu s mnohými tehdejšími duchovními různých církví. V roce 1955 odejel na pozvání ruské pravoslavné církve spolu s nynějším naším vladykou metropolitou Nikolajem (Kocvárem), Jurajem Capem a Pavlem Alšem prohloubit si bohoslovecké vzdělání v ruských duchovních akademiích. Jako kandidát bohosloví skončil v roce 1959 Moskevskou duchovní akademií a vrátil se do vlasti ke své církevní obci. Po složitých

Pohřeb o. schiarchimandrity Kyrila 22. 4. 2003 v Hrubé Vrbce

peripetiích se nakonec stal za působení biskupa Nikanora ředitelem úřadu eparchiální rady v Olomouci, poté duchovním správcem církevní obce olomoucké a představeným katedrály sv. Gorazda. Obsluhoval i církevní obce v Ostravě a v Suchdolu nad Odrou ve snaze udržet v nich v tehdejší složité situaci liturgický život. Čtenáři Hlasu pravoslaví jistě vzpomenou, že také několik let redigoval tento náš církevní časopis i některé ročníky sborníků - kalendářů. Po roce 1990 působil i na olomouckém detašovaném pracovišti Pravoslavné bohoslovecké fakulty v Prešově jako učitel liturgiky. Snažil se záslužně organizovat dvouleté eparchiální učiliště (EDU) v Olomouci pro pravoslavné i nepravoslavné zájemce, kteří hledali poučení o víře a pravoslavném liturgickém životě. Po založení monastýru sv. mučedníka Gorazda v Hrubé Vrbce se stal jeho členem a posléze představeným. Ke konci života se rozhodl přijmout velké mnišské sliby, tzv. „velkou schému (schimu), při čemž mu bylo uděleno ve Svatotrojickém-sergijevském mo-

nastýru u Moskvy nové jméno Kyrill podle ruského světce Kyrilla Bělozerského.

Pohřeb zesnulého otce schiarchimandrity Kyrilla se konal v úterý 22. 4. 2003 v monastýrském chrámu v Hrubé Vrbce. Se zesulým se přišli rozloučit téměř všichni pravoslavní duchovní z olomoucko-brněnské eparchie, přijeli i přátelé ze sousedního Slovenska i mniši a mnišky z eparchie pražské. Po sv. liturgii předem posvěcených darů vykonány pohřební obřady, načež byly tělesné ostatky zesulého uloženy pod stěnu monastýrského chrámu. Obřady vedl o. archimandrita Silvestr z Prahy se zpěvem východoslovenských nápěvů. Se zesulým se rozloučil vladyka Simeon, který zdůraznil pohřeb mnicha - křesťana jako Paschu a výstižně rozebral událost setkání učedníků, jdoucích do Emauz, se vzkříšeným Kristem. Za monastýr se loučil o. Alexej. O. Kyrill zesnul po těžké a bolestné nemoci na Lazarovu sobotu před strastným týdnem.

*Věčná paměť zesnulému!
prot. Pavel Aleš*

PRAVOSLAVNÝ SVĚTONÁZOR

Dva nesprávné přístupy k duchovnímu životu

jeromonach Serafím (Rose)

Můžeme se zeptat - jak se to týká nás, kteří se snažíme nakolik jsme toho schopni, vést střízlivý pravoslavný život? Velice! Musíme si uvědomit, že svět kolem nás, ať je jakkoli vyšinutý, je právě tím místem, kde začínáme svůj vlastní křesťanský život. Ať bychom svůj život udělali jakýkoliv a naplnili jej opravdu křesťanským obsahem, vždy na sobě ponese otisk generace „Já“. Musíme být velmi pokorní, abychom si to uměli přiznat.

Existují dva chybné přístupy k životu kolem nás. Mnozí je schvalují a myslí si, že je to vzor, jak mají pravoslavní křesťané postupovat. První, nejrozšířenější přístup, je prostě držet krok s dobou: přizpůsobovat se rockové hudbě, současným módám i vkusu a celému rytmu našeho dnešního jazzového ži-

vota. Staromódnější rodiče jsou často málo ve styku s tímto životem a žijí víceméně odděleně po svém a usmívají se, když vidí, jak jejich děti následují nějaký moderní nerozum. Myslí si, že je to něco neškodného. Taková cesta je úplně neštěstí pro křesťanský život. Je to smrt duše. Někteří mohou dosud vést vnější přijatelný život bez zápasu s duchem doby, ale vnitřně jsou mrtví, umírají a což je nejsmutnější, jejich děti za to zaplatí různými psychickými a duchovními poruchami, které jsou stále rozšířenější. Jedním z vůdců sekty sebevrahů, která tak efektně zakončila svou činnost v Johnstownu, byla mladá dcera řeckého pravoslavného kněze. Satanistická rocková skupina „Kiss“ (angl. polibek, zde však zkratka Kids In Satan's Service, tj. děti v satanově službě) sestává

z bývalých ruských pravoslavných mladíků. To jsou jen do očí bijící případy. Většina mladých pravoslavných tak daleko nezajde. Jen se sklánějí s ostatními, s okolním anti-křesťanským světem a přestávají být příkladem alespoň nějakého křesťanství.

To však není možné! Křesťan se musí lišit od světa! To musí být jednou ze základních věcí, které si osvojuje jako součást svého křesťanského vzdělání. Jinak nemá smysl nazývat se křesťanem, zvláště ne pravoslavným!

Druhou krajností je to, co bychom mohli nazvat falešnou duchovností. Překlady pravoslavných knih o duchovním životě se stávají stále dostupnějšími a pravoslavná terminologie duchovního boje více poletuje ve vzduchu. Lidé rozpráví o hesychasmu, Ježíšově modlitbě, asketickém životě, o povznesených duchovních stavech a o svatých Otcích jako jsou sv. Simeon Nový Theolog, sv. Řehoř Palama či sv. Řehoř Sinajský. Je dobré vědět o této jemné stránce pravoslavného duchovního života a ctít veliké světce, kteří jím skutečně žili. Nebudeme-li však mít opravdu realistické a pokorné vědomí toho, nakolik jsme vzdáleni životu hesychastů a jak málo jsme připraveni, abychom se k němu jen přiblížili, náš zájem o něj bude pouze dalším z projevů našeho egocentrického umělého světa.

Dnes jsou knihy na toto téma velice populární. Římsští katolíci se aktivně zabírají těmito otázkami pod vlivem pravoslaví a ovlivňují jiné pravoslavné. Například jezuitský kněz o. George Meloni píše knihy na toto téma. Překládá sv. Makarie Velikého a sv. Simeona Nového Theologa a snaží se učinit z čtenářů hesychasty v jejich každodenním životě. Ti pak praktikují všemožné stavy „osamocení“, obvykle „charismatic-

ké“, „inspirují se Svatým Duchem“ a zkoušejí všechny druhy askeze, které známe od svatých Otců, kteří však stojí na mnohem vyšší úrovni než my dnes. Catherine de Chet Doerty (narodila se v Rusku, ale později vstoupila do římskokatolické církve), autorka knih jako „Poušť“ nebo „Mlčení“, píše o všem, co se jí zachtělo uvést do života způsobem, jakoby dělala reklamu na nové bonbony. To je ovšem velmi neseriózní a nese v sobě tragické znamení naší doby. Vysoce duchovní věci užívají lidé, kteří nemají ponětí, o čem mluví. Pro některé je to pouze zvyk či trávený čas, jiným, kteří to přijímají vážně, hrozí veliká tragedie. Myslí si, že vedou vyšší duchovní život, ale ve skutečnosti nemohli vyřešit své osobní vnitřní problémy.

Dovolte mi znovu zdůraznit, že je nutno vyhýbat se oběma krajnostem - zesvětštění i superduchovnosti. Neznamená to, že nemáme mít realistickou představu o nárocích, které na nás klade svět. Nebo že nemáme ctít velké Otce hesychasmu a dbát na jejich poučení či se dokonce neuchylovat k Ježíšově modlitbě. Ovšem podle našich podmínek a možností. Na naší úrovni, blíž k zemi. Vše tkví v tom (a je to dnes nezbytné pro naše uvědomění se jako pravoslavných), že musíme do hloubky pochopit, v jaké době žijeme a jak málo známe a rozumíme našemu pravoslaví. Jak jsme vzdáleni nejen svatým Otcům starých dob, ale i prostých pravoslavných křesťanů žijících před sto lety nebo dokonce před jednou generací. A jak hodně musíme usilovat o to, abychom jako pravoslavní křesťané přežili.
(pokračování)

*Z knihy, Ruské oddělení valaamského společenství Ameriky, Moskva, 2001, 3. vydání
přeložil o. Patrik*

SVATÁ TAJINA POKÁNÍ

Pán Ježíš, jak jsme viděli, koná dnes ve světě milost v Duchu Svatém, který buduje církev, jeho tělo. Skrze církev a skrze dílo Ducha Svatého přichází Ježíš až k nám jako skrze odpouštějící a uzdravující ruku Páně: „Přijměte Ducha Svatého“, řekl v den svého vzkříšení svým apoštolům, „těm, jimž odpustíte hříchy, budou odpuštěny“.

(J 20,22-23)

Dále je zapotřebí po tomto odpuštění toužit a prosit o něj. Podobnoství o marnotratném synu, o němž jsme si před chvílí vyprávěli, dobře popisuje etapy tohoto návratu ze smrti do života.

- 1) Marnotratný syn „šel do sebe“, aby zjistil svůj mravní úpadek, a vydal se na zpáteční cestu do domu svého otce. To je obrácení, neboli „metanoia“.
- 2) Uznal svou vinu a pravil: „Otče, zhřešil jsem proti nebi a proti tobě.“ To je vyznání.
- 3) Otec, který jej čekal a který se mu vydává naproti, jej svírá v náručí, aniž by mu nechal čas na dokončení oné věty. To je odpuštění.
- 4) Bylo zabito tučné tele. To je hostina, eucharistická slavnost.

Projďme si teď tyto etapy.

Metanoia

To je ono procitnutí, ta náhlá Davidova jasnozřivost, když mu prorok Nátan, vyprávěje mu o chudákově, jemuž boháč ukradl ovečku, řekl: „To jsi ty!“ Řecké slovo „metanoia“ znamená „změna v duchu“. Je to vnitřní obrácení, konverze, objevení své nemoci doprovázené vůlí uzdravit se. Nejhorší nemoci jsou ty, jež jsou přezírány. Metanoia je jedním z druhů probuzení: „Probuď se ty, který spíš, vstaň z mrtvých a zazáří nad tebou Kristus“. (Ef 5,14)

Hřích je jedním ze stavů letargie, zdánlivé smrti, „předsmrti“, pokání je žízeň po

životě, po skutečném, plně intenzivním životě, který je v Bohu. Je to lidská odpověď na slovo samotného Boha, které nám bylo přineseno prorokem Ezechielem: „Nechci smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl“.

Vyznání

Když se páchá zlo, je to celé tělo Kristovo, které trpí, „neboť jestliže trpí jeden úd, všechny údy trpí s ním“. (Kor 12,26) Když někdo hřeší, nezpůsobuje zlo pouze sobě, ale celé církvi. Proto nám sv. ap. Jakub praví: „Vyznávejte své hříchy jedni před druhými a modlete se jedni za druhé, abyste byli uzdraveni“. (Jak 5, 16)

Obzvláště tři kategorie hříchů odcizují člověka Bohu a odjakživa dočasně vylučují z církve toho, kdo byl věrný a kdo jím tím či oním z těchto hříchů přestal být.

a) Apostaze, hřích proti Bohu

Tato vina spočívá v zapření Krista ze zbabělosti a strachu, když se člověk stydí říct, že je Kristův učedník. „Toho, kdo mně zapře před lidmi, zapru před svým Otcem“. (Mt 10, 33) To byla vina těch, kteří v době pronásledování tvrdili, že již nejsou křesťany. To je vina těch, kteří se dnes ze strachu, aby se neprojevíli špatně před svým nevěřícím okolím, nechávají svést k následování současné módy, aby se oddávali mravům nevěřících.

b) Vražda, hřích proti bližnímu

Vražda není pouze skutek toho, kdo zabíjí, ale také toho, kdo nenávidí, „protože kdokoliv nenávidí svého bratra, je vrah“, praví nám sv. ap. Jan. (1. Jan 3, 15) Nenávisť je vražda v duchu. Ten, kdo není sto odpustit, ale hnije ve své zášti, se dopouští téže viny: „Neodpustíte-li lidem, váš Otec vám také neodpustí vaše přestoupení“. (Mt 6, 15) „Neodpustíte-li každý z vás svému bratru z hloubi srdce“, nebeský Otec s vámi naloží tak, ja-

ko naložil král z onoho podobenství s nelítostným dlužníkem. Proto nám sv. ap. Pavel říká: „Nikdy nenechávej zapadnout slunce nad svou záští“. (Ef 4, 26)

c) Nemravnost, hřích proti lásce a proti sobě samému

Nemravnost je vyhledávání smyslného potěšení bez lásky, bez definitivního darování sebe sama druhému, je to hřích proti tělu (a nikoliv, jak někteří nesprávně tvrdí, hříchy těla). Je to hřích toho, kdo „hřeší proti svému vlastnímu tělu“, (1 Kor 6, 18) toho, kdo hřeší proti lásce, toho, kdo tím či oním způsobem profanuje lásku, jež je společenstvím s Bohem, „neboť Bůh láska jest“. (1 Jan 4, 16) Kdo zneuctívá lásku, pohrdá Bohem, „protože Bůh nás nepovolal k nečistotě, ale k posvěcení. Kdo tím (tj. posvěcením lásky) tedy pohrdá, nepohrdá člověkem, ale je to Bůh, jenž vám dává dar Duchu Svatého, kým pohrdá“. „Nemyslíte si, že vaše těla jsou údy Kristovy? Udělám tedy z údů Kristových údy nevěstky? Určitě ne! Nebo snad nevíte, že kdo se sjednocuje s nevěstkou, je s ní jedno tělo? Neboť je řečeno: „Ti dva budou jedním tělem... Nevíte, že vaše tělo je chrám Duchu Svatého, který je ve vás a kterého jste obdrželi od Boha, a že již nepatříte sobě? Byli jste pěkně a dobře vykoupeni. Oslavujte tedy Boha ve vašem těle“. (1 Kor 6, 15-19)

Ten, kdo se tedy dopustil takové viny, musí poté, co se kál, prosit o znovuzáplení do těla Kristova. Je zapotřebí, aby jej toto tělo - církev - začlenilo do svého lůna, je třeba, aby mu shromáždění odpustilo. Proto je třeba, aby hříšník předstoupil před církev, uznal svoji vinu a vyznal se z hříchů shromáždění - církvi. Proto bylo v prvotní církvi vyznání hříchů veřejné. To však představovalo velkou nevýhodu, protože někteří si mohli pamatovat vyznané hříchy a mít se na pozoru dokonce před omilostněnými hříšníky. Shromáždění tedy vyslalo svého předsedajícího, svého biskupa nebo kněze, aby přijal kajícího a vyslechl jeho vyznání hříchů.

Vyznání hříchů vyjadřuje upřímnost pokání, připomíná návrat marnotratného syna do domu otce. Kněz je jen pokorný svědek.

Odpuštění neboli rozhrěšení

K tomu, aby shromáždění znovu začlenilo svého padlého, ale kajícího se člena, aby jej usmířilo zároveň s ostatními členy i se svým společným Pánem, je zapotřebí, aby mu předalo odpuštění od Toho, který „má moc odpouštět hříchy“, od hlavy těla, od Krista. Ve jménu shromáždění a ve jménu Krista tedy kněz klade ruku na epitrachil položený na kajícíkově hlavě, toto gesto představuje Kristovu uzdravující ruku, a praví: „Vše, co jsi řekl mé pokorné osobě..., ať ti Bůh odpustí na tomto i na onom světě, ať ti náš Pán a Bůh Ježíš Kristus milostí a hojností své lásky k lidem odpustí, mé dítě, všechna tvá provinění, ať tě milost Duchu Svatého považuje za zproštěného hříchu a ospravedlněného“. To je rozhrěšení. Duch Svatý skrze Tajinu církve, skrze odpuštění shromáždění a svého kněze předává kajícíkovi odpuštění a uzdravení Kristovo. Od teď je „bělejší než sníh“. Svatý Izák Syrský, mnich ze VII. stol., nám připomíná: „Hrst písku v nekonečném moři je jako hřích každého člověka v porovnání s Božím milosrdenstvím“. Další velký mnich našeho století, protože zemřel 1938, Siluan, řekl: „Každý člověk, který ztratil pokoj, se musí kát a Pán mu odpustí jeho hříchy. Tak znovu zavládne radost a pokoj v jeho duši“, neboť je usmířen s lidmi i s Bohem. Odpuštění je opravdu usmíření člověka s jeho Pánem, je to obnovení přirozeného pouta, které spojuje stvoření se Stvořitelem: „Je to Bůh, kdo se v Kristu smířil se světem a již více nepočítá hříchy lidí a vložil nám na naše rty slovo usmíření“. (2 Kor 5, 19) „Důkazem toho, že nás Bůh miluje, je to, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní... Jestliže jsme byli smířeni s Bohem smrtí jeho Syna, když jsme ještě byli nepřátelé, o co více pak budeme zachráněni jeho životem, když už jsme jednou smířeni“. (Řím 5, 8-10) Boží odpuštění skrze Ježíše Krista nám vrací pravý život a osvobozuje nás od smrti. Po-

slechněme si tedy sv. ap. Pavla, ano, slyšme jej, když nám praví: „Snažně vás prosíme, smiřte se s Bohem“ (2 Kor 5, 20), abychom spolu s ním mohli zvolat: „Chlubíme se v Bohu skrze našeho Pána Ježíše Krista, skrze nějž jsme od nynějška přijali smíření“. (Řím 5, 11) Omilostněný hříšník je opět plnoprávný člen těla Kristova.

Hostina

Od nynějška může kající člověk jako dřívě volně přistupovat ke sv. Tajinám, přijímat tělo a krev Krista Spasitele, pít z pramene vody živé a přijímat život věčný. Sv. Tajina pokání vyúsťuje ve sv. Tajinu Eucharistie, hříšník je uzdraven a zachráněn.

II. Svatá Tajina pomazání olejem

Člověk je jeden celek, je zároveň duše a tělo. Jak pravil sv. Řehoř Palama (ve XIV. stol.): „Nepoužíváme jméno člověka zvlášť pro duši a pro tělo, ale pro obojí společně, neboť celý člověk byl stvořen podle obrazu Božího.“ Stejně tak nám praví sv. Irenej, že Kristus je Spasitel duše i těla. Kdyby nespasil také naše tělo, nespasil by nás vůbec, neboť nikdy nebyl spatřen člověk bez těla.

Proto Kristus léčil tělesné nemoci stejně jako duševní a Evangelium je proloženo příběhy o těžce nemocných: ochrnutých, slepých, hluchých, němých, malomocných, trpících epilepsií, posedlých zlými duchy, které Ježíš vyléčil. Tuto činnost prodloužili jako apoštolové: „Vymítali mnoho zlých duchů, potírali olejem mnoho nemocných a uzdravovali je“. (Mk 6, 13) V této uzdravující činnosti pokračuje Pán dnes v církvi skrze svého Ducha Svatého ve svaté Tajině pomazání nemocných.

Pomazání nemocných je určeno pro jakéhokoliv nemocného, ať je jeho stav jakkoliv vážný a vykonává se s vírou v uzdravení. Tuto sv. Tajinu tedy někteří neprávem občas nazývají „poslední pomazání“, jako kdyby se jednalo o sv. Tajinu poskytovanou pouze jednou, a to bez víry v uzdravení v posledních chvílích života. Tak tomu však není. Jasně to vyplývá z ustanovení této sv. Tajiny,

jak je nám popsáno v listu sv. Jakuba (5, 13-15): „Je někdo z vás nemocen? Ať zavolá presbytery církve a ti ať se nad ním modlí poté, co jej pomazou olejem ve jménu Páně. Modlitba víry spasí nemocného a znovu jej pozvedne. Spáchal-li hříchy, budou mu odpuštěny“.

V této apoštolově větě se skutečně ukazuje, že mezi nemocemi těla a duše neexistuje přesná hranice, ostatně medicína to dobře ví. Proto se v průběhu udělování sv. Tajiny pomazání olejem modlí za uzdravení těla i za odpuštění hříchů nemocného. V rámci pokání a spasení se prosí o uzdravení, avšak nikoliv jako o svůj vlastní konec. Život - pravý, věčný - nekončí smrtí člověka. Ať už je konec jakýkoliv, tzn. ať už se člověk uzdraví či skoná, člověk se potřebuje kát a potřebuje Boží odpuštění. To je ono skutečné pokání. Skrze sv. pomazání olejem a svou mocnou modlitbu za nemocné - která je pojmenována jménem nemocného, protože tato sv. Tajina je stejně jako všechny sv. Tajiny osobní - připomíná církev člověku, že není sám, neboť církev je po jeho boku, celé shromáždění trpí společně, když trpí jeden z jeho členů (1 Kor 12, 26), a celé shromáždění prosí modlitbami svých kněží za odpuštění, pomoc a za vysvobození z bludného kruhu hříchu a utrpení. Milost Boží uzdravuje choroby duše i těla.

Tak může pomazání olejem přinést nemocnému zpět zdraví nebo mu alespoň dát více nezbytných sil, opětovné nabytí víry. Církev nenastupuje na místo lékaře, když ten už vyčerpal všechny prostředky vědy. Ne, církev přichází, aby znovu uvedla trpícího a stísněného člověka do lásky a do života Božího, jímž je sám Bůh. V Kristu mají všechny věci - radost a utrpení, zdraví a nemoc - jeden smysl, vše může být cestou k Bohu. Člověk je povolán, je mu pomáháno k tomu, aby šel s důvěrou k Bohu jako pták, když se vznáší do vzduchu, nebo ryba, když vyrazí vpřed ve vodě, a aby pokračoval ve zpěvu svého aleluja, ať tady dole, najde-li znovu zdraví, nebo v životě, do nějž má přijít. Člověk je povolán a je mu pomáháno

k tomu, aby zpíval své aleluja a také říkal: „Smiluj se nade mnou hříšným“, a to v odevzdanosti do vůle Páně, v důvěře a pokoře toho, kdo vše očekává z Boží milosti.

Svatá Tajina pomazání olejem může být vykonávána buď v chrámu, ve shromáždění věrných, může-li se tam nemocný dostavit, nebo doma. Předpokládá se, že při této sv. Tajině slouží sedm kněží, avšak tři, dva nebo jeden kněz ji také může vykonat. Pomazání nemocných je udíleno na Velkou středu všem věřícím na uzdravení jejich nemocí a jejich „zapomenutých“ hříchů ve „spojení duše a těla“. To je ono, co tuto službu charakterizuje a co tato služba obsahuje:

Sedm modliteb na požehnání oleje, neboli „modlitby oleje“, řecky „euchelaion“, po nichž kněží, jak jim předepisuje apoštol, mažou sv. olejem milosrdenství nemocného na čele, na nozdrách, na spáncích, na ústech, na prsou, na ramenou, na dlani a na rukou (hřbetě dlani). Jedna z těchto modliteb začíná takto: „Otče svatý, Lékaři duší i těl, ty jsi poslal svého jediného Syna, aby léčil každou nemoc a osvobozoval od smrti, uzdrav tak svého služebníka v jeho slabosti jak tělesné, tak duchovní...“ Čtení sedmi pasáží z listů apoštolských a Evangelia. Tyto pasáže vyjadřují mocnou lásku Pána Ježíše ke každému nemocnému a každému hříšníkovi. Tato čtení skutečně vytvářejí chvalozpěv na Boží lásku v Kristu a na jeho milosrdenství. Zde se hodí poznamenat, že milosrdenství, soucit, se řecky řekne „eleos“ a že olej se řecky řekne „elaion“, takže se olej stal u evangelistů zcela přirozeně symbolem Božího milosrdenství. V podobenství o milosrdném Samaritánovi čteme: „Jeden Samaritán procházel kolem něj, uviděl jej a byl dotčen soucitem - eleos - přistoupil k němu, ovázal jeho rány a pokryl je olejem - elaion - a vínem“. (Lk 10,33-34) Stejně tak čteme v podobenství o desíti pannách, kde olej, jímž pět moudrých panen naplnilo své lampy, představuje milosrdenství, jímž se musí naplnit křesťan.

Sedm apoštolských listů, sedm evangelií, sedm kněží, sedmero pomazání olejem sedmi kněžími je skutkem plnosti církve, obecnosti (katolicity) církve, celého těla Kristova, nikoliv jedné individuální modlitby toho či onoho „lčitele“ (šarlatána).

Shrnutí

Od 13. stol. je v církvi zvykem hovořit o „sedmi svatých tajinách“ (řecky „mystériích“ neboli tajemstvích): křtu, myropomazání, eucharistii, pokání, kněžství, manželství, pomazání nemocných. Když jsme hloubali o smyslu těchto sedmi sv. Tajin, odhalili jsme, že jsou to v zásadě různé aspekty jediné Tajiny Kristovy, která je taky tajemstvím jeho vzkříšeného těla, tajemstvím jeho církve, tajemstvím Boží přítomnosti uprostřed shromáždění věřících a skrze ně v celém světě. Toto tajemství žijeme, když se účastníme Boží eucharistie, jež je právě účastí na Kristově tajemství a zkušenosti s tajemstvím církve, a to skrze křest s myropomazání, jež nás uvádějí do eucharistického společenství, čímž se stáváme údy těla Kristova. Skrze sv. Tajinu pokání se do něj (tj. těla Kristova) vracíme, když jsme z něj odešli skrze hřích. Skrze sv. Tajinu korunování (věnění, tj. manželství) se do ní včleňují novomanželé. Skrze pomazání olejem se nemocné údy znovu nacházejí v plné účasti na životě těla. Konečně skrze kněžské svěcení se eucharistické společenství, tělo Kristovo, strukturuje a organizuje. Zkrátka, všechny sv. Tajiny přispívají k plnosti Tajiny eucharistie a ústí v ní, konečně jsou to jen projevy jedné Tajiny Kristovy, která žije v církvi skrze Ducha Svatého.

Svaté Tajiny opravdu nejsou obyčejné lidské skutky. V zásadě jsou to projevy Pa-desátnice, díla Ducha Svatého potvrzujícího slovo Kristovo¹, jež nás informuje o tomto nekonečném bohatství, které se v Něk skrývá a jež nás mysticky sjednocuje s tělem Vzkříšeného, abychom se podíleli na díle, které vykonal pro tento svět.

„Toto tajemství je velké... je spjato s Kristem a Církví.“

Když jsme takto poctěni naším Pánem, jak bychom pak nevolali se sv. ap. Pavlem: „Jsem si jist, že ani smrt, ani život, ani andělé, ani mocnosti, ani přítomnost, ani budoucnost, ani žádná nemoc, ani výšiny, ani hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu nás nedokáže odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu“. (Řím 8,38-39)

Poznámky

1) Skutečně, každá sv. Tajina se vztahuje ke slovu Kristovu nebo slovu jeho apoštolů, které slouží jako záruka, objektivní kritérium díla Ducha Svatého, jenž není vydán na milost a nemilost mystickému učení nikoho, ale jenž přichází, aby potvrdil slovo Boží: „Jděte, křtěte ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého“

(křest). Skládání rukou apoštolů dávalo Ducha Svatého (myropomazání). „Vezměte, jezte, toto jest Tělo mé“ (eucharistie). „Co odpustíte na zemi, bude odpuštěno na nebi“ (pokání). „Muž je hlavou ženy, jako je Kristus hlavou Církve“ (manželství). „Kdo je nemocný, ať zavolá starší (presbytery)...“ (pomazání olejem). Nezanedbávej duchovní dar, který je v tobě a jenž ti byl udělen prorockým zázrakem a skládáním rukou sboru starších (presbyterů)...“ (kněžství). Tato slova jsou nezbytná k tomu, abychom se odvážili pojmenovat dílo Církve, dílo tajemství Božího a abychom se v něm naučili vidět projev velikého tajemství Kristova.

Z francouzštiny přeložil Miroslav Kudla

DUCHOVNÍ ČTENÍ

„...pilně čti.“ 1. Tim 4,13

Podle podání Matka Pána Ježíše Krista, a tedy i Matka všech křesťanů, velmi milovala čtení Písma svatého. Byla to její duchovní potrava. A podle slov Písma svatého a i samotného Pána Ježíše „ne samým chlebem živ jest člověk, ale každým slovem, kteréž vychází z úst Božích. (5 Mojž 8, 3; Mt 4, 4)

Samozřejmě, že se staráme, aby naše děti nehladověly a aby měly stále dostatek dobré stravy. Ale jestlipak také současně dbáme na to, aby se dostatečně sily i duchovně? Přitom duchovní strava je nesrovnatelně důležitější než jídlo hmotné, neboť duchovní strava formuje duši dítěte.

Proto je dobré, když s dítětem spolu s modlitbou začínáme s vyprávěním duchovních příběhů a čtení. Když začne číst dítě samo, je důležité, abychom jej zásobili knihami sytícími duši.

Nejprve vyprávění o evangelních událostech vyprávěných jazykem, kterému děti rozumějí.

Při seznamování dětí se sv. Písmem je vhodné postupovat podle metodiky K. D. Ušinského, který dává návod i v této otázce: „První seznámení s evangelními příběhy je dobré spojit s vysvětlením nadcháze-

jících svátků. Bohoslužba, vyprávění maminky i atmosféra svátku - vše se sjednocuje a vzájemně posiluje.

Historické příběhy je třeba vyprávět tak, aby byly nejprve popsány hlavní črty události a jakmile jsou dobře zapamatovány, mohou k nim být přidány další podrobnosti. Pokud bychom vyprávěli dlouze a dopodrobna, zapamatuje si dítě věci vedlejší a přehlédne to hlavní.

Při vyprávování zdůrazníme hlavní fakta, jména a prohlášení, která tvoří podstatu příběhu. Potom je možno dětí požádat, aby příběh v hlavních rysech popsaly. Pak se můžeme věnovat podrobnostem.

Za velmi důležitou Ušinský pokládal náznornost, tzn. doplnění vyprávění obrázkem. Píše: „Jistě mnoho z nás mělo možnost poznat, jak silně si zapamatujeme zvláště ty obrazy událostí, které jsme měli možnost vnímat vlastními smysly a takto zapamatované můžeme lehce spojovat s dalšími myšlenkami, které bychom jinak snadno zapomněli.“

Ve školách ve Švýcarsku Ušinský viděl, jak probíhaly s dětmi besedy o Písmu svatém. Píše o tom: „Děti se vždy velice aktivně účastní výuky: kladou otázky, mají připomínky, snaží se uhádnout závěr, samy vy-

právěji, jak vnímají látku. Někdy je možné vyslechnout stejný výklad na biblické téma, který naznačuje kvalitu výuky. V první třídě ještě pětiletý chlapec dětsky jednoduše vypráví svůj příběh, osmnáctiletá dívka při zakončení studia již podává kritický rozbor, hluboce prožitý výklad Bible.“

Po výkladu Písma svatého je vhodné seznámit děti s životy největších světců, které jsou převyprávěny pro dětské posluchače. Rodiče nesmějí litovat času a námahy a musí dětem shánět dobré duchovní knihy vhodné pro děti podle jejich sklonů a zájmů.

Připomeňme, že zbožná pokolení staré Rusi již v dětství začínala s četbou duchovních knih - Žaltáře a dalších. Tak se děti učily číst. Také v době prvních křesťanů se Písmo svaté nejen četlo, ale učily se je i děti. V dětství se učili svatému Písmu např. sv. Řehoř Bohoslovec, sv. Jan Zlatoústý, ct. Makrina, Origenes a mnoho dalších.

Blažený Jeroným dal jedné matce (vdově Lidii) radu o výchově dcery: „Ať každý den spolu s tebou přečte několik stran sv. Evangelia a Skutků apoštolských a takto každé ráno jako by ti přinesla kyticí květin posbíraných ve svatých knihách. Tato péče nechť se stane jejím hlavním zvykem a starostí“.

Současně se čtením čistě duchovní literatury mají děti číst i dětskou literaturu či knihy pro mládež. Vyprávěné příběhy a pověsti, životy svatých a zbožných dětí.

Z takových knih mohou děti čerpat příklady života v Bohu, života víry a příklady zbožného úsilí pro Krista.

Duchovní čtení může jít zvolna, ale systematicky. Je lépe, když takové čtení probíhá třeba s rodiči v podvečer. Když se čtení vysvětluje a povídá se o něm. Když se pokračuje Novým zákonem a v krátkosti se čte také Starý zákon (převyprávěný pro děti), církevní historie, životy svatých a to především těch, jejichž jména děti nosí.

Ke čtení Nového i Starého zákona je vhodné přidávat příklady z křesťanského života.

Tak např. po čtení o Kainovi a Ábelovi (1 M 4, 3-5) se děti zeptáme - proč nebyla při-

jata oběť Kainova? Vysvětlíme jim, že i sebe je nutné připravit k nezbytné každodenní oběti Bohu - k modlitbě. K modlitbě usilovné, takové, která by nebyla Bohem odmítnuta tak, jako oběť Kainova.

Při rozboru biblické události, kdy měl Mojžíš ruce pozdvižené k nebi a Židé zvítězili nad Amálekovci (2M 17, 11), můžeme dětem ukázat klíč k úspěchu ve všech životních dílech - neustále se obracet k Bohu a žádat je o pomoc, jako bychom drželi své vnitřní ruce pozdvižené k Bohu.

Se staršími dětmi, kromě čtení, můžeme zvolna rozebírat základy katechismu - Symbolu víry, Mojžíšových přikázání a Blaženství, rozebírat význam a smysl sv. Tajin a bohoslužeb.

Podle možnosti se rodiče sami musí starat o duchovní růst a vzdělávání svých dětí. O tom píše starec Ambrosij jedné matce: „Zdá se vám, že nejste způsobilá k vyučování a nemůžete přesvědčivě hovořit o tak něčem tak významném (náboženství). Jako milující matka sama vydávejte svědectví o tom, co vyučujete, jak jen můžete. V tom vás nikdo nemůže zastoupit. Nikdo jiný vaše děti nezná, ani jejich duševní rozpoložení ani schopnosti. Proto na ně mohou slova matky zapůsobit více než slova cizího člověka. Poučení od cizích lidí působí na rozum, ale slova matky - na srdce“.

Večerní čtení a rozhovory s dětmi musíme vést tak, aby děti nenudily. Proto je dobré, aby se děti při čtení např. věnovaly nějaké pro ně zajímavé ruční práci. Třeba kreslení, vyřezávání, skládání či lepení nějakých hraček nebo modelů. Dívky šití nebo vyšívání atd. Takové večery musí být nenucené a příjemné. Je lépe, když čtou rodiče nebo někdo starší, aby čtení bylo zřetelné.

Pokud čteme Životy svatých, nečteme je všechny příliš dlouho, bez přestávky, ale vybíráme ty pro děti nejzajímavější, dějově bohaté. Místa, která pro děti nejsou z různých důvodů vhodná, můžeme i vynechat. Abychom čtení oživil, můžeme dětem pokládat doplňující otázky: „Co myslíte, jak se v tomto případě světec zachoval?“ nebo: „Co jste si zatím za-

pamatovaly o svatém, o kterém čteme?“ nebo: „Co by na toto svatý odpověděl?“ atd.

Igumen Theodosij z Optinské poustevny ve vzpomínkách o svém životě vypráví o vlivu, jaký na něj měly večery, které prožil v dětství v blízkosti své zbožné babičky. Babička u sebe večer shromáždila rodinu. Sama se věnovala nějaké ruční práci a někoho poprosila, aby četl Životy svatých. Vzpomínky na tyto duši zahřívající večery se zachovaly v srdci igumena Theodosije po celý život.

V rodině starice Arsenie, igumenie Usť-Medvedického monastýru, měli takový zvyk.

Ve sváteční dny se shromáždili v otcově pracovně. Některé ze starších dětí četlo Evangelium nebo Životy svatých a otec přečtené vysvětloval. Tato čtení a rozhovory měly na děti hluboký vliv.

Pokud nemáme ve své blízkosti žijící duchovní vůdce, nahrazují nám je do určité míry knihy. Světitel Ignatij Brjančaninov v mládí velice rád četl o velikých svatých. Toto čtení na něj mělo rozhodující vliv. Ve svých zápiscích o tomto čtení píše, obrací se k Bohu: „Tvoji Pimenové, Sisoji a Makarijové uchvátili moji duši“. Sv. Ignatij se nedal zmást svody světa, neboť brzy poznal krásu duší a duchovního úsilí velikých svatých. Velice si je zamiloval a již v mládí vstoupil na cestu monacha.

Igumen Arsenije vypráví, že ji v mládí natolik uchvátil podvig Marie Egyptské, že se jednou v noci pokusila utéct z domova do pustiny. Podle vyprávění jedné monachyně, bylo převratným, zlomovým okamžikem jejího života čtení knihy sv. Theofana Zátvorníka „Co to je duchovní život a jak se na něj naladit“, kterou velice pozorně přečetla ve 14 letech.

Dobré knihy jsou dobrými přáteli nám i našim dětem. Věnujme jim svůj čas a učme to také naše děti. Knihy je dobré upřednostnit před prázdnými řečmi. Dobrá duchovní

knihovna, to je skutečný poklad celé rodiny. Nelitujme ani práce ani prostředků na koupi takového kapitálu. Taková knihovna nám dá možnost kdykoliv besedovat s největšími a nejmoudřejšími z lidí. S těmi, ve kterých přebýval Duch Svatý. Dobré knihy můžeme číst mnohokrát a přesto nás nepřestanou duchovně sytit, zahřívát srdce a nabádat nás k dobru příklady a půvabem duchovní krásy.

To se zvláště týká čtení svatého Písma. Stále, i po několikerém přečtení, v něm budeme nacházet nové, dříve nepovšimnuté myšlenky, novou duchovní stravu. Svaté Písmo je nevyčerpatelné, stejně jako je nevyčerpatelná pravda. Proto je vhodné příběhy z Písma, stejně jako životy svatých, číst s dětmi ne pouze jednou, ale vícekrát a stále je opakovat.

Zvláštní důraz klademe na čtení Evangelia, které má zvláštní vliv na duši, stejně jako slova samotného Pána. Evangelium povznáší, tak jako povznáší

modlitba. Ctihodný Serafim měl zvyk každý den přečíst jednoho z evangelistů. Evangelium vždy četl vestoje. Mnozí postníci četli Evangelium tak často, že je znali nazpaměť. Je mnoho známých případů o tom, jak četní Evangelia proměňovalo a uzdravovalo duši člověka.

Evangelium či lépe celý Nový zákon v pěkné vazbě a s pěkným věnováním je dobré dát dětem jako první opravdový dárek. Čtení Evangelia se pak má stát každodenní zvyklostí starších dětí. Pokud to nestihneme ráno, pak je vhodné číst večer před modlitbou.

„Kdo skupě rozsívá, skupě i žítí bude a kdož rozsívá v požehnání z požehnání i žítí bude“. (2 Kor 9,6) Každá nová stránka v duchovní knize přečtená naším dítětem se stává dobrým semínkem vhozeným do jeho duše.

Nebuďme leniví a nedbalí a snažme se neustále tato semínka zasívat. Sám Pán už se postará, aby vzešla a dozrála žeň, kdy, podle Jeho slov, se: „...aby i kdo rozsívá, spolu se radoval, i kdo žne“.

(Jan 4, 36)

z ruštiny přeložil Boris

OCHRANA PŘED SVĚTSKÝMI KNIHAMÍ

„Běda světu pro pohoršení!“ (Mt 18,7)

Spolu s péčí o dobrý výběr kvalitní, duchovně nasycující literatury je nutno děti chránit před knihami, které mohou mít špatný vliv na jejich duši.

Zvláště je důležité chránit děti v jakémkoliv věku před čtením rouhavým, bohoboreckým a nemravným. Četba bezbožných rouhavých knih je nepřijatelná nejen pro děti, ale i pro dospělé, protože naše víra je dar Boží. Neboť „žádný nemůže Ježíše vyznati Pánem, jedinež skrze Ducha Svatého“, píše apoštol Pavel. (1 Kor 12, 3)

Proto je hříšné, podle slov našeho Pána, zkoušet pevnost své víry čtením rouhavých knih. „Nebudeš pokoušeti Pán a Boha svého.“ (Mt 4, 7)

O Antonijovi Velikém je známo, že utekl před heretikem, který k němu přišel. Ani veliký světec neriskoval pevnost své víry. Zlé dojmy získané čtením nemravných knih mohou zapadnout do duše tak hluboko, že tam mohou žít až do smrti. Neztrácejí se z paměti a špiní naši představitelství. Proto jeden řecký mudrc říká: „Více než dar dobré paměti bych chtěl mít dar zapomínat“.

Ale nejen takováto literatura je škodlivá pro naše děti. Každá kniha napsaná bezbožným autorem nese známku bezbožného vidění světa autora a tak či onak nabádá čtenáře vidět svět očima autora. Blažený Jeroným píše jedné matce: „Chraňte své dítě před jakoukoli četbou, která do jeho křesťanské duše vnáší vnímání a zájmy pohanské“. Proto musí rodiče vědět o špatném vlivu velké části současné dětské literatury.

Jeden ze způsobů satana jak získat vládu nad duší člověka je donutit ho, aby zapomněl na Boha. „Třesu se“, píše sv. Basil Veliký, „abych nepozorností či nedbalostí a shonem za všednostmi neodpadl od lásky Boží. Protože ten, kdo nás nyní svádí světskými svody a snaží se, abychom za-

pomněli na Dobrodiní, usiluje o záhuby našich duší.“ A zda-li tato bezbožnost (zlořečení) nevychází i ze současné beletristiky, zvláště dětské?

Nelze zakrývat oči před tím, že podobná literatura napsaná bezbožnými autory bude ne-li ztrpčovat, tedy jistě dusit duchovní život dětí.

Není v silách rodičů plně ochránit své děti před svody světa a čím jsou děti starší, tím je to složitější. Ale i tady, stejně jako ve všech otázkách výchovy platí, že musí rodiče udělat vše, co je v jejich silách. Především se musí snažit získat pro děti takovou literaturu, o které jsme hovořili výše a která by je sytila duchovně. Při nedostatku takové literatury (a je jí poměrně málo) je vhodné shánět takové knihy, které pokud by nebyly napsány lidmi křesťanského ducha, tedy alespoň ne nepřáteli křesťanů, ale těmi, kteří byli duchem křesťanství blízcí. „Kdo není proti vám, s vámi jest“ (Lk 9,50)

Pokud se setkáme s dětskými knihami, které nejsou vhodné, vysvětlíme dětem skutečného ducha autora a jeho hrdinů, jejich blud (Řekl bloud v srdci svém: není Boha, žalm 13,1), jejich škodlivost. Knihy bohoboreckého ducha nemáme vůbec dávat dětem do ruky.

Starec Ambrosij Optinský hovořil o současném nadšení současnou literaturou, když dával radu jedné ženě: „Ve vhodné chvíli je možno říci dceři, že jako křesťanka musí kromě časopisů číst také duchovní knihy a nevěřit každé hlouposti bez přemýšlení, např. že lidé pochází z opic.“

Ze slov starce Ambrosije je zřejmé, že nebezpečí hrozí našim dětem i od části současné vědy (přesněji žijivědy) vyučované ve školách, která je zjevně bezbožná, zasévá lež a obelhává člověka domnělou mocí lidského rozumu.

Současní křesťané jsou ve vztahu ke vzdělávání dětí ve stejné situaci jako prvo-

křesťanská církev žijící uprostřed pohanského světa. A také tehdy křesťanští vůdci varovali děti, aby obezřetně přistupovaly k tomu, co jim bylo předkládáno.

Sv. Basil Veliký ve stati: „Co dobrého může dát pohanská tvorba mládeži“ píše: „Od pohanských učitelů nepřijímejte nic bez posouzení - pouze to, co může být užitečné. Vyhazujeme-li to, co je škodlivé, není dobré učinit tak bez posouzení.“

Za nejlepší protijed proti pohanské filozofii považovali křesťanští rodiče zbožnou

výchovu v rodině a vždy se snažili dát duchovní vzdělání i bez školy sami.

Duchovní výchova dětí se musí stát základním prostředkem jejich ochrany před vlivem ateismu lživědy a literatury. Pouze upevňováním víry našich dětí všemi možnými prostředky (sv. Tajiny, modlitba, duchovní společenství a duchovní četba) máme naději, neboť, podle zaslíbení Spasitele, těm, kteří v Něho věří: „jestližeby co jedovatého pili, neuškodí jim“ (Mk 16,18)

z ruštiny přeložil Boris

SVATÁ APOŠTOLŮM ROVNÁ OLGA, VELIKÁ KNĚŽNA RUSKÁ, PO KŘTU HELENA

11. (24.) července

Svatá apoštolům rovná Olga se narodila ve vsi Vibuty nedaleko od Pskova (tehdy ještě neexistujícího), v pohanské rodině. Varjažské jméno Helga, v ruském znění Olga, odpovídá mužské podobě jména Helgi (Oleg), což znamená „svatý“. Patřila ke staroruské dynastii Izborských. V mládí se vyznačovala mimořádnou krásou, hloubkou myšlení a mravní čistotou. Lid jí dal přізvisko Moudrá.

V roce 903 se svatá Olga stala ženou knížete Igora, který se od roku 912, po smrti svého příbuzného knížete Olega, stal samovládcem v Kyjevě. Za jeho vlády se křesťanství rozšířilo v Kyjevě, kde byl velký chrám svatého proroka Elijáše a početná skupina křesťanů. V roce 945 byl kníže Igor zabit Drevljaný. Počátek samostatné vlády kněžny Olgy - tehdy ještě pohanky - je spojeno s krutou mstou Drevljanům. Olga tehdy ještě nevěděla nic o příkázáních o odpuštění a lásce k nepřátelům.

Moudrá Olga vešla do historie jako zakladatelka života státu i kultury Kyjevské Rusi. Letopisy jsou plné svědectví o jejím neustálém „chození“ po Rusi s cílem řádného uspořádání života národa. Olga upevnila vládu Kyjevského Velikého knížete. Rus

byla tehdy rozdělena na oblasti, na mnoha místech existovala místní administrativní a soudní centra a to byla také centra etnické a kulturně sjednocující ruský národ. Za vlády kněžny Olgy byly ustanoveny první hranice na západě - s Polskem.

Olga rozhodně odmítala druhý sňatek, zachovávajíc tak knížecí stolec pro svého dorůstajícího syna Svjatoslava.

Historie nezachovala jména prvních křesťanských učitelů svatě Olgy, zřejmě proto, že obrácení kněžny k Bohu bylo letopisci spojováno s božským vnuknutím. Dávny autor ji nazývá „Bohem vyvolenou schránou moudrosti“, ctihodný Nestor píše: „Blažená Olga od dětství hledala moudrost, co je tím nejlepším na světě, a našla drahou cennou perlu - Krista“.

V roce 955 odcestovala kněžna Olga do Konstantinopole, kde byla s úctou přijata imperátorem Konstantinem VII. Porfyrogentem (913 - 959) a patriarchou Theofylaktem (933 - 956). Brzy přijala křest a jméno Helena - jméno svatě apoštolům rovné císařovny Heleny (+ 327, památka 21. května / 3. června). Kmotrem jí byl sám imperátor. V poučném slově patriarcha při křtu řekl: „Požehnaná jsi mezi ruskými ženami, neboť jsi opustila tmu a zamilovala sis Světlo. Budou tě oslavo-

vat všechna budoucí pokolení ruského lidu. Vnuci, pravníci i ti, kteří přijdou po nich“. Ona, jak píše ctihodný Nestor Letopisec, sklonila hlavu a stála, vnímajíc učení jako by jí byla doslova nasycená. Poklonila se patriarchovi a promluvila: „Tvými modlitbami, vладыko, nechť jsem ochráněna před sítěmi nepřátel“.

Olga přivezla do Kyjeva svatý kříž, ikony, bohoslužebné knihy. Zde započala její apoštolská služba. Svatá kněžna „snahy běsovské zmařila a v Kristu žítí začala“. Zbudovala chrámy v Kyjevě a ve Vitebsku. Se zvěstováním pravé víry se vydala na sever. Na místech pohanských obětíšť stavěla kamenné kříže, kolem kterých se děly mnohé zázraky. Při soutoku řeky Veliké a řeky Pskovy, na místě „budoucího velikého města“ Pskova, jehož se stala zakladatelkou, spatřila kněžna Olga „paprsek třikrát zářícího Božství“. Na tomto místě postavila chrám ve jménu Svaté Životodárné Trojice, v čemž nelze nevidět podivuhodný úmysl Boží. Stejně tak nakonec i ctihodný Sergij posvětil svůj chrám ve jménu Přesvaté Trojice a položil tak do základu budoucí Svaté Rusi nejdůležitější pravdu křesťanství - Trojediné Božství.

Olga osvětila Kristovou pravdou množství svých příbuzných, pouze její syn Svjatoslav zůstával přesvědčeným pohanem. Svatá Olga se pokorně modlila: „Nechť se stane vůle Boží. Jestliže se Bůh ráčí smilovat nad mým rodem i zemí ruskou, ať jim do srdce vloží touhu obrátit se k Bohu, jakož se i mně stalo“. Byla podle slov ctihodného Nestora Letopisce „předzvěstí víry v zemi jako jitřena před sluncem a jako záře před světlem“.

Na jaře roku 969 dobyli Kyjev Pečeněgové. Svjatoslav, dlouho pobývajíc ve válkách a taženích, byl v té době s vojskem na Dunaji. Svatá kněžna se s vnuky, mezi kterými byl i kníže Vladimír, nacházela ve smrtelném nebezpečí. Jakmile se Svjatoslav dozvěděl o obléhání, rychle se vrátil a rozprášíl kočovníky. Svatá kněžna, již těžce nemocná, jej prosila, aby do její smrti neodjížděl. 11. čer-

vence roku 969 svatá Olga zesnula a „plakali pro ni velikým pláčem její syn, vnuci i všichni lidé“. Ještě předtím než zesnula, zakázala jim konat tryzny a přikázala jim pohřbít ji křesťanským způsobem.

Sluncem, které předcházela jako jitřenka, byl svatý kníže Vladimír, kterého za posvěcení Rusi křesťanskou vírou Církev také nazývá apoštolům rovným. 19 let po smrti svaté Olgy, 1 srpna 988, v den Životodárného Kříže Páně bylo dokonáno pokřtění Rusi. Apoštolům rovný veliký kníže Vladimír zbudoval v Kijevě kamenný chrám zasvěcený svátku Zesnutí Přesvaté Bohorodice. Sem byly přeneseny netlejší ostatky svaté kněžny Olgy, které se brzy proslavily zázraky. Její ostatky ovšem mohli spatřit pouze křesťané. Křesťané se stávali hodnými spatřit svaté ostatky kněžny a získat od nich uzdravení. A tak i po smrti apoštolům rovná kněžna Olga zvěstovala věčný život a Vzkříšení, utěšujíc tak věřící a osvěcujíc nevěřící.

Svatá apoštolům rovná Olga byla oslavena v předmongolském období jako jedna z prvních na Rusi. Nám dnes známá služba byla napsána v polovině XV. století. V tomto kánonu, naplněném starozákonními obrazy, znějí modlitby „Písne písni“, vyjadřující tajemné požehnané spojení lidské duše s Kristem. Svatá Olga, omýváje černotu hříchu lázní křtu, zamilovala si Krista. Toto o ní napsala Boží Prozřetelnost dříve: Celá jsi dobrá, přítelkyně moje, poskvrny na tobě není. (P. p. 4, 7) Podobná Juditě, která pronikla do stanu nepřátel a usekla hlavu vojevůdci Asyřanů a tím osvobodila židovský národ od nepřátel (Judith), svatá Olga vešla do středu nepřátel, porazila jejich vůdce a zachránila svůj lid od nepřátel. Byla podobná Deboře prorokyni, která volala do boje s Kenaanci a tím získala vítězství pro Izrael (Soudců, 4). Olga vyhnala z Rusi svými vroucími modlitbami k Bohu rukou svatého Vladimíra dábla a přemohla bezctné demony, osvobodila národ od bezpráví a přivedla jej k Bohu a naučila jej ctít Krista.

z ruštiny přeložil Boris

SESLÁNÍ SVATÉHO DUCHA

Každý z nás si možná vzpomene na radostné očekávání, které někdy v životě zažil. Nejčastěji mladí zamilovaní lidé čekají na opravdovou lásku, která je naplní a pak se jí poddávají. Je to zamilovanost, která by měla přerůst do činorodé lásky. Také děti v očekávání vánoc netrpělivě čekají na dárky, které jim jejich rodiče s láskou připravili a nemohou se dočkat dne, kdy společně zasednou k štedrovečernímu stolu a pak se obdarují rodinnou láskou a také dárky.

Radostné očekávání prožili i svatí apoštolé, když očekávali příchod Sv. Ducha, kterého jim přislíbil Kristus Boží Syn, když s nimi promlouval ještě před svým ukřižováním: „Přímluvce (Utěšitel), Duch Svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl“. (Jn 14, 26) Apoštolé nevěděli přesně, kdy na ně Bůh Otec sešle svého Sv. Ducha a proto byli plni očekávání. Čeka-

Seslání Svatého Ducha, Šumperk. Vladyka arcibiskup Kryštof při promluvě po sv. liturgii. Vlevo vladyka Simeon.

li Ducha Svatého v modlitbách a činorodé lásce, která se ještě více projevila na den letnic, kdy na ně sestoupil Duch Svatý Utěšitel. 50. den po zmrtvýchvstání Ježíše Krista naplnil Sv. Duch večeradlo, ve kterém se apoštolé sešli a naplnil je svými dary. Oni plni Ducha Svatého vyšli do ulic a začali hlásat slovo Boží, blahou zvěst všem národům žijícím na zemi. Dostali dar jazyků a dar moudrosti a pokoje, ve kterém setrvali a hlásali Boží evangelium. Křtili všechny lidi, kteří prociťli v očekávání Mesiáše. To je počátek křesťanské církve a svátek Seslání Sv. Ducha si křesťané připomínají každý rok 50. den po Kristově pasše.

Letos vyšel tento svátek na den 8. června 2003 (podle nového kalendáře), kdy se do Šumperka začalo scházet množství poutníků, aby oslavili chrámový svátek Seslání Sv. Ducha, kterému je šumperský pravoslavný chrám zasvěcen. Každá pouť je Bohu milá, protože se můžeme posilnit ve víře a také načerpat z Božích svatých tajemství (sv. Tajin), které mohou všichni věřící přijmout.

Na tuto pouť do šumperského chrámu se také vydali i naši čeští vладыkové, arcibiskop pražský a českých zemí Kryštof a episkop olomoucko-brněnský Simeon, aby se posílili Boží milostí (blahodátí). Pro šumperské věřící to byl den svátku i výročí. Oslavili 5. výročí vysvěcení chrámu ekumenickým patriarchou Bartolomějem z Konstantinopole a s vděčností mohli poděkovat Hospodinu Bohu za všechna požehnání, která jim udělil. V den svátku čekali na vладыky množství poutníků z celého okolí a také političtí představitelé státu páni Ing. Petr Krill a Ing. Ivo Vykydal poslanci Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a zastupitel města Šumperka Ing. Petr Suchomel. Velká slavnost a sv. liturgie začala v 8.30 hod. příchodem obou vладыků, kteří byli přivítáni hezkými květinami a chlebem se solí za slavnostního vyzvánění zvonů, které se ozývaly po celém šumperském okolí. V chrámu je přivítal o. Patrik Tabák, který poprosil vладыku Kryštofa, aby udělil

své arcipastýřské požehnání všem věřícím, kteří přišli oslavit chrámový svátek. Vладыka Kryštof požehnal všem, aby všichni prociťli Boží blahodát, lásku a mír a pak vešel s vладыkou Simeonem doprostřed chrámu, kde se společně pomodlili vstupní modlitby před sv. liturgií s knězi o. prot. Jánem Kačkošem, o. Serafinem z Oxfordu, o. Janem Langrem, o. Patrikem Ludvíkem a protodiákonem o. Theodosiem Jarečným. Pak po oblečení se obou vладыků začala sv. liturgie s kázáním, které přednesl vладыka Kryštof. Po ukončení sv. liturgie daroval vладыka na modlitební památku panagii vладыkovi Simeonovi jako poděkování a ikonu sv. Kryštofa - Krista nosícího o. Patriku Tabákovi. Věřící po ukončení mohutného zpěvu mnohá léta oběma archijerejům, darovali vладыkovi Kryštofovi malou pozornost jako poděkování za všechna dobrodiní, která vладыka učinil pro Boží pastvu, pro pravoslavnou církev.

Chrámy byl naplněn Božím pokojem a slavnostní atmosférou, květinami a zelenými větvíčkami, které mu dávaly vůni Ducha Svatého. Je zvykem, že na den Seslání Sv. Ducha věřící zdobí celý chrám lipovými větvíčkami. Lipové větvíčky jsou rozmístěné všude po chrámu. Dávají se podle možnosti za ikony, na stěny, na zem a také do oltáře ve svatyni, což dodává slavnostní atmosféru.

Dary Sv. Ducha mohli pocítit nejen svatí apoštolé, ale také všichni věřící křesťané, na které Sv. Duch sestoupil po jejich křtu a myropomazání, aby všichni mohli rozdávat lásku a křesťanskou moudrost. Záleží však na svobodné volbě každého křesťana, jak s těmito dary naloží. Bylo by Bohu milé využít je k Boží slávě, jak to dělali apoštolé a všichni svatí a ne je promarnit světským životem. Toho si byli vědomi i svatí apoštolé a proto se nebáli položit i svůj pozemský život za Boží blahou zvěst a pravdu, kterou tu zanechal náš Božský Špasitel Ježíš Kristus.

Sláva Kristu

Patrik Šumperský

PRAVOSLAVNÁ AKADEMIE VILÉMOV V ROCE 2003

O organizaci

Občanské sdružení Pravoslavná akademie Vilémov vzniklo v roce 1995 a bylo registrováno na začátku roku 1996 jako samostatná nevládní, nezisková organizace se sídlem v Gorazdově cyrilometodějském středisku ve Vilémově u Litovle. Pravoslavná akademie byla od svého vzniku organizátorem a pořadatelem celé řady seminářů, konferencí a školicích kurzů pro účastníky z domova i ze zahraničí.

Poslání a cíle

Poslání a cíle Pravoslavné akademie Vilémov jsou dány ustavujícím shromážděním a stanovami: Podporovat pronikání etických hodnot křesťanství do společnosti, upevňovat ekumenické vztahy mezi křesťanskými církvemi u nás a v zahraničí, vytvářet prostor pro demokratický dialog církve a společnosti a vzájemný dialog různých zájmových a profesních skupin, umožnit náboženské, etické a ekologické vzdělávání dospělých a mládeže. Podporovat kulturní výměny mezi příslušníky různých církví a občany různých zemí. Napomáhat duchovnímu a mravnímu růstu dospělých a mládeže.

Kdo vytvářel Pravoslavnou akademii

Pravoslavná akademie byla od svého vzniku až po současnost tvořena skupinou pravoslavných věřících, duchovních, příslušníků jiných církví a jejich přátel a spolupracovníků. Do širšího kruhu spolupracovníků, partnerů a přátel Pravoslavné akademie patřili někteří představitelé kulturního a občanského života a pracovníci několika

organizací obdobného zaměření z domova i z ciziny. Dále pak návštěvníci našich seminářů, konferencí a kurzů.

Pravoslavná akademie Vilémov v roce 2003 připravuje:

Ve dnech 4. srpna až 3. října 2003 Mezinárodní kurz angličtiny pro pracovníky církvi

Dny modliteb za ochranu Božího stvoření v neděli 31. srpna a v pondělí 1. září 2003 spojený s výstavou obrazů významného slovenského malíře a grafika Pavla Mihalku.

6. až 26. října 2003 mezinárodní Kurz pro pracovníky církvi z České republiky a Slovenska zabývající se ekologií.

Zahájení devítiměsíčního kurzu o Pravoslavné teologii pro zájemce.

V rámci projektu Galerie další dvě výstavy.

Zahájení pravidelných jednodenních seminářů na témata spojená s trvale udržitelným rozvojem, ekologií a politikou, jejichž součástí budou modlitby za mír a přednášky teologů, filosofů a politologů s diskusí na aktuální témata.

Pokračování poradenské a vzdělávací činnosti v rámci Centra pro aplikaci obnovitelných zdrojů energie a vydání materiálů o ekologickém projektu.

Kontakt:

Pravoslavná akademie Vilémov,
783 23 Vilémov u Litovle 159
Tel.: 585 349 005, fax: 585 349 006
Ekologická kancelář tel.: 585 349 209
E-mail: orthodoxa@quick.cz

JOSEF V EGYPTĚ

Abraham, Izák a Jákob jsou praotci izraelského neboli židovského národa. Nazývají se také patriarchové. I Jákobovi opakoval Hospodin zaslíbení, že se z jeho potomstva narodí Spasitel.

Jákob měl dvanáct synů. Nejmladší byl Josef a Benjamin. Jákob miloval Josefa a dal

mu udělat pestrobarevnou sukni. Proto mu bratři záviděli a zanevřeli na něho. Jednou se Josefovi bratři dopustili velmi zlého hříchu. Josef to pověděl otcí a bratři na něj

zanevřeli ještě více. Josef měl také sen a vyprávěl jej svým bratrům. „Zdalo se mi, že jsme vázali na poli snopy. Můj snop povstal a stál. Vaše snopy stály kolem dokola a klaněly se mu.“ Bratři mu řekli: „Budeš snad naším králem?“ A nenáviděli ho ještě více.

Jákob miloval Josefa, protože byl zbožný a poslušný. Zbožné a poslušné děti jsou radostí rodičů i učitelů a každý je má rád.

Jednou pásli Josefovi bratři stáda daleko od domova. Jákob řekl Josefovi: „Jdi a podívej se, jak se daří bratrům a stádům!“ Josef tedy šel za svými bratry. Když ho jeho bratři zdaleka spatřili, řekli si: „Hle, snílek přichází. Pojďme a usmrťme ho!“ Ale nejstarší z bratrů, Ruben, ho chtěl zachránit a proto řekl: „Nezabíjejte ho, ale hodte ho do nádrže na vodu!“

Když Josef přišel, svlékli mu pestrobarevnou suknicu a spustili ho do staré nádrže, která byla právě bez vody. Potom se posadili, aby se najedli. Spatřili cizí kupce, kteří jeli na velbloudech do Egypta. Juda, jeden z bratrů, řekl: „Prodejme Josefa kupcům, aspoň si neposkrvníme ruce vraždou!“ Bratři souhlasili. Vytáhli Josefa z nádrže a prodali ho za dvacet stříbrných. Kupci ho odvedli do Egypta.

Bratrů pak zabili kůzle, v jeho krvi smočili Josefovu suknicu a poslali ji otcí se vzkazem: „To jsme našli. Pohled, není-li to suknicice tvého syna?“ Otec ji poznal a řekl: „Divoká zvěř Josefa roztrhala.“

Jákob dlouho oplakával svého syna a nechtěl se dát utěšit.

Josefa kupci odvedli do Egypta. Tam ho koupil Putifar, velitel královské stráže. Hospodin byl s Josefem, takže se mu všechno dobře dařilo. Putifar si Josefa oblíbil a učinil ho správcem svého domu.

Žena Putifarova však byla nehodná a chtěla Josefa svést ke zlému. Ale Josef se svést nedal a pravil: „Kdepak bych se mohl dopustit zlého skutku a hřešit proti svému Bohu?“ A ihned utekl ven.

Žena pak Josefa křivě obžalovala u svého muže. Řekla o něm něco, co nebyla pravda. Touto pomluvou mu velice ukřivdila. Puti-

far své ženě uvěřil a Josefa vsadil do žaláře, přesto že byl neviný.

I přesto, že se Josef dostal do vězení, je nám příkladem, abychom byli v dobrém pevní. Kdo je pevný v dobrém, tomu říkáme, že je ctnostný.

Bůh neopustil Josefa ani v žaláři. Správce žaláře si ho oblíbil a ustanovil ho dozorcem nad ostatními vězni. Po nějaké době byli do žaláře vsazeni dva královští služebníci, vrchní číšník a vrchní pekař.

Když k nim Josef jednoho rána přišel a užířel je smutné, zeptal se jich: „Proč jste dnes tak smutní?“ Oni odpověděli: „Měli jsme sen a nemáme nikoho, kdy by nám jej vyložil.“ Josef řekl: „Povězte mi, co se vám zdálo.“

Vrchní číšník vypravoval: „Viděl jsem před sebou vinný kmen, který měl tři ratolesti, a na nich uzrály hrozny. Vzal jsem hrozny, vytlačil do číše a podal králi.“ Josef odpověděl: „Tři ratolesti znamenají tři dny. Po třech dnech se faraon na tebe rozpomena a povolá tě k dřívějšímu zaměstnání. Vzpomeň si však na mne, až budeš u krále, a přimluv se za mne! Jsem zde nevině uvězněn“

Potom vypravoval svůj sen vrchní pekař: „Zdalo se mi, že jsem nesl na hlavě tři koše mouky. Ve vrchním pak bylo pečivo a ptáci z něho zobali.“ Josef odpověděl: „Tři koše znamenají také tři dny. Po nich tě faraon připraví o hlavu, pověší tě a ptáci budou trhat tvé tělo“.

Třetího dne slavil faraon narozeniny. Při hostině si vzpomněl na vrchního číšníka a na pekaře. Prvému navrátil úřad, druhého pak dal pověsit na šibenici. Avšak vrchní číšník, když se měl dobře, zapomněl na Josefa.

Bůh dopustil na Josefa těžkou zkoušku, ale neopustil ho. I na nás může taková zkouška přijít. Zachovejme se v takovém případě jako Josef. Budme trpěliví a doufejme v Boží pomoc.

Vrchní číšník zapomněl na Josefa. Byl nevděčný. Nikdy nezapomínejme na dobrodiní, která nám byla prokázána. Pamatujme na své dobrodince a modleme se za ně.

red.

PROGRAM POUTI PO MONASTÝRECH V SRBSKU A ČERNÉ HOŘE

ve dnech 7. až 17. září 2003

7. 9. ne **Odjezd ve 14.00 hod. z Prahy** - Dejvic, přes Rakousko, Chorvatsko /Záhřeb/ do Srbska.
8. 9. po Příjezd do Bělehradu, přijetí na patriarchii Jeho Svatostí patriarchou Pavlem, návštěva katedrálního chrámu sv. Sávy, odjezd do monastýrů Žiča a Studenica, nocleh.
9. 9. út Sv. liturgie, přejezd do monastýrů Sopočani a Djurdjevi Stupovi, návštěva monastýrů Sokolica a Gračanica, uctění sv. ostatků krále sv. Štěpána Děčanského v monastýru Visoki Dečani, příjezd do monastýru Pećska patriarchie v Peći, nocleh.
10. 9. st Sv. liturgie, prohlídka monastýrů Djurdjevi Stupovi u Berana a Morača, příjezd do monastýru Cetinje, přijetí u metropolity Amfilochije, odjezd do monastýru Reževici, nocleh.
11. 9. čt Sv. liturgie, uctění monastýrů v černohorsko-přímořské metropolii, odpoledne koupání u Petrovacu, nocleh v monastýru Reževici.
12. 9. pá Sv. liturgie, návštěva dalších monastýrů Ostrog, Ždrebaonik, Dajbabe, odpoledne koupání u Petrovacu, nocleh v monastýru Reževici.
13. 9. so Sv. liturgie, monastýry Prevlaka a Savina, odpoledne koupání u Petrovacu, nocleh v monastýru Reževici.
14. 9. ne Sv. archijerejská liturgie v monastýru Cetinje s metropolitou Amfilochijem, odjezd do Sremských Karlovců, nocleh.
15. 9. po Přijetí vladkou sremským Vasilijem a prohlídka Sremských Karlovců, návštěva fruškohorských monastýrů, nocleh.
16. 9. út Sv. liturgie v navštíveném monastýru, odjezd do Prahy.
17. 9. st **Návrat do Prahy** v odpoledních hodinách.

Změna programu vyhrazena.

V monastýrech je možno počítat jen s občerstvením, případně lehčí večeří. Jídlo nutno koupit na místě, případně vzít sebou (trvanlivé potraviny). V autobusu možno získat teplou vodu /čaj, káva, instantní polévka/ a studené nápoje.

Cena za cestovné a noclehy **8000,- Kč**.

Záloha spolu s přihláškou do konce července **5000,- Kč**.

Doplatek do konce srpna 2003.

Informace a přihlášky: Úřad metropolitní rady Pravoslavné církve v českých zemích
J. Demjanová, Ing. R. Haydamačenko,
Dělostřelecká 7, 160 00 Praha 6
tel. 224 315 015, fax: 224 313 137

Vydává Pravoslavná církev v Českých zemích, P. O. Box 655, CZ-111 21 Praha 1.

Hlavní redaktor: Dr. Čestmír Kráčmar, Soukenická 10, 110 00 Praha 1. Technický redaktor: Boris Havel.

Redakce si vyhrazuje práva na případné úpravy, či krácení zaslaných příspěvků.

Uzávěrka každého čísla je 10. den předcházejícího měsíce. Vychází druhý týden v měsíci.

Litografie Lokša PrePress Rakovník, tisk Tuček tiskárna Rakovník.

Jedno číslo Kč 16,-, pro předplatitele u distribučního střediska v Praze Kč 15,-.